JANUÁR 13. — III. ÉVFOLYAM 3. SZÁM.

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

Ára: 20 fillér

MAGYAR ŐRSZEM
A KELETI PUSZTASÁGON

A HONVÉDFRONT ÉS HŐSEI

A szovjetfront kitüntetett magyar hősei:

A *Magyar Nagy Ezüst Vitézségi Érmet* kapták: *Szloboda* Ferenc őrm., *Mirányi* Béla tiz., *Pálok* Bertalan honv. c. őrv., *Kovács* Barnabás őrv., *Heim* József hdp. őrm., *Szabó* György őrm., *Zaveczky* Ferenc honv., *Gábriel* József tiz.,

a *Magyar Bronz Vitézségi Érmet* kapták: *Spirk* Lajos honv., *Majunkó* József tiz., *Bánföldi* György őrm., *Pernyéz* István őrv., *Medve* István honv., *Bakai* József őrv., *Berger* Márton honv., *Bencs* János szkv., *Csibi* Sándor őrm., *Döbrösy* Ernő őrm., *Karácsony* Béla őrm., *Kiss* Antal őrm., *Horváth* Vilmos szkv., *Fekete* Gusztáv szkv., *Tauber* István szkv., *Fenyvesy* Gyula szkv., *Fejér* Gábor karp. tiz.

Az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásukért a *Magyar Nagy Ezüst vitézségi érmet* kapták: *Zsigmond* Béla hdp. őrm., *Köteles* János ht. őrm., *Fülöp* János tart. c. szkv., *Bona* András t. c. szkv., *Fokti* János tart. honv., *Kecskés* Kálmán ht. c. őrm., *Kovács* Ferenc szkv., *Horváth* Lajos ht. szkv., *Futó* János c. tiz., *Erdélyi* Lajos tart. őrv., *Takács* János ht. őrm., *Fadgyas* Lajos tart. őrv., *Jámbor* György kapr. tiz., c. őrm., *Iszó* Bálint honvéd,

a *Magyar Kis Ezüst vitézségi érmet* kapták: *Csabai* Ferenc tart. szkv., *Nagy* Zoltán hdp. őrm., *Farkas* Kálmán tart. szkv., *Szakonyi* József tart. szkv., *Jávorka* Ádám szkv., *Juhász* József szkv., *Lovas* Bálint tszk. szkv., *Polyák* Antal tart. szkv., *Roznik* József tiz., *Novák* József tart. őrv., *Hamza* Kálmán tart. c. őrv., *Harsányi* János tart. c. őrv., *Kiss* István c. őrv., *Ondó* József honv., *Kovács* László honv., *Gotthardt* Jenő hdp. őrm., *Kiss* György hdp. őrm., *Kósa* János hdp. őrm., *Szabó* Endre hdp. őrm., *Solymossi* János ht. őrm., *Németh* Géza tart. szkv., *Pincehelyi* József tiz., *Kotymann* László őrv., *Rózsa* Imre tart. honv., *Vasa* János tart. honv., *Varjus* László őrv., *Pozsonyi* István ht. őrm., *Prókai* Rudolf, *Nagy* Bálint, *Dóra* János, vitéz *Somlai* József, *Kenyák* János, *Kormos* Ferenc, *Szabó II.* János, *Farkas* József, *Brecska* Károly, *Szabó* András, *Varga* László és *Ungvári* János tizedeseknek, *Jekkel* Mihály, *Szöllősi* Imre, *Simon* Sándor, *Odor* Ferenc, *Jusztin* Ferenc, *Toma* Pál, *Goletz* József, *Bajzák* Imre, *Budavári* Mihály, *Stenger* József, *Kernya* Imre, *Fazekas* Ferenc, *Turai* József, és *Ináncsi* József őrvezetőknek, *Sebők* János, *Báti* Ferenc, *Pető* József, *Lehoczki* János, *Gyönyör* István, *Geszti* József, *Mladenosics* Lajos, *Marina* László, *Fucskó* János, *Burka* István, *Juhász* István, *Tamási* Endre, *Szikora* Antal József, *Molnár* Mihály, *Vörös* György, *Magyar* Gyula, *Tóth III.* József honvédeknek és *Kiss* Dániel tizedesnek, vitéz *Budai* Sándor hdp. őrmesternek, *Körtvély* József hdp. őrmesternek, *Rédey* István és vitéz *Egerváry* György hdp. őrmestereknek, *Tolmács* József, *Cséve* József, *Koczkás* Sándor, *Bender* János, B. *Fodor* Ferenc és *Szalay* István tart. szakaszvezetőknek, *Rapi* Sándor, *Medvetzky* László tart. és *László* Lajos tizedeseknek, *Fonyódi* Nándor, *Pogácsa* Imre, *Bajnok* János, *Serfel* János és *Urbán* Imre honvéd c. őrvezetőknek.

ŐRSZEM ÁLL → a földalatti téli szállás bejáratánál. Künn hó, jég és zuzmara borítja az erdőt, lent a föld alatt pedig meleg szállás, katona-kenyelem tartja ébren a honvédek harckedvét...

OROSZ JÁRŐR KÖZELEDIK ... A honvédek készülődnek az összecsapásra. Gondosan rejtett állásukból figyelik a közeledő ellenséget, de csak akkor lőnek, amikor már elég közel ért a szovjetcsapat... ↓

LIPTÁK AURÉL
százados, Magyar Érdemrend Lovagkeresztje, hadiszalagon a kardokkal

DR. HÁROS JENŐ
hadnagy, Kormányzói Dícsérő Elismerés, Magyar Koronás Bronzérem, hadiszalagon a kardokkal

SÜJTÖRY FERENC
hadnagy, Kormányzói Dícsérő Elismerés, Magyar Koronás Bronzérem, hadiszalagon a kardokkal

PAN...
zászlós... ezüst Vit... a II. osz... k...

SZENTPÉTERI ÖDÖN
zászlós, Kormányzói Dícsérő Elismerés, Magyar Koronás Bronzérem, hadiszalagon a kardokkal

MOLNÁR ISTVÁN
őrmester Magyar Bronz Vitézségi Érem

TÓTH LAJOS
szakaszvezető Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

SZIGETHY MIHÁLY
szakaszvezető Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

ROSTA LAJOS
szakaszvezető Magyar Nagyezüst Vitézségi Érem

VIDÁK ISTVÁN
őrvezető Magyar Bronz Vitézségi Érem

BARANYAY JENŐ
honvéd Magyar Kisezüst Vitézségi Érem

KOLLÁR BÉLA
honvéd Magyar Nagyezüst Vitézségi Érem

HÉTRŐL HÉTRE

A sajtóbecsület

kérdését vetette fel szükségszerűen az a rengeteg rosszindulatú támadás, amely a reakciós-baloldali ujságfrontról az elmúlott héten a jobboldali ellenzékre zúdult, s minden józanul gondolkodó ember csak azt a végkövetkeztetést szívlelheti meg a válaszok és viszontválaszok összehasonlítása után, hogy a liberális korszakból túlontúl ismert zsidó ujságírás hangja és módszere, irányítottan elhatalmasodik újra a szélsőbaloldali sajtón. Mindig és mindenkor hívei voltunk az eszmék szabad küzdelmének a nemzeti közvélemény kialakításában, de a szellemi harc megvívásának előfeltételeit is biztosítani kell ahhoz, hogy a vita termékeny legyen, és eldöntse vagy jobbra, vagy balra a felvetett kérdéseket. A sajtóban lezajló politikai mérkőzéseknek nem az a célja, hogy elernyessze a közakaratot, hanem az, hogy tisztázza az utat, az irányt s egybegyüjtse a közös lelkiségű erőket a határozott cselekvéshez. A magyar politikai életet törvényes kormány irányítja s ez a kormány programmjában és cselekvésében vállalta a keresztes-vadjáratot Európa vörös ellensége, Szovjet-Oroszország ellen a tengelyhatalmak oldalán, ...lta és kiegészítette a szentesített zsidótör-...ket és vallja a szociális törvényhozás ...jlesztésének szükségét. A Magyar Meg-... Pártja s annak szellemi és politikai ...atát követő ellenzéki magyar sajtó, min-...fenntartás nélkül hirdeti ezt a hármas ... célt, táborának megalakítása óta, s a ...gyobb fegyelemmel önként korlátozza a ...séges mértékre ellenzéki magatartását, ...döntő fontosságú akarata: — a háború ...yerése! Utunk mindig törvényes ...lt, s célunk világos, egyenes és magyar. Baloldali ellenfeleinkről viszont a legnagyobb jóindulattal sem állíthatjuk, hogy célkitűzéseiket félreérthetetlenül megvallották volna... Igaz, hogy érezzük rejtett szándékaikat, s érzésünk nem csal. Amit a magyar politikai arénában állítunk és mondunk, azt sem a vörös, sem a rózsaszínű polgárok nem tudják megtámadni. Ezért dolgozik ellenünk olyan dühödten a zsidó sajtómódszer, amelynek lényege, hogy nem arra felel, amit a jobboldalon állítanak, hanem azt állítja, amire még nagykínosan felelni tud... S ha ez a gyenge munició is elfogy, akkor a héber szellem a rágalom, a gúnyolódás és a hazugság vaktöltényeivel lövöldöz, hogy a hangos durranásokból meríthessen ihletet az üres csatatér meghódítására...

Nemzeti szükséglet

a mai nehéz időkben a sajtó tiszta, egyenes állásfoglalása, s néhány rövid pontban gyorsan összefoglalhatjuk a közvéleményt megnyugtató szellemi becsületesség legfőbb kívánalmait: 1. tisztázza pártatlan bizottság, hogy a sajtófronton hol húzódik meg a háttérben zsidó tőke, s hol származik komoly jövedelem zsidó forrású gazdasági bevételekből. Az ilyen lapok írják meg őszintén, hogy minden jobboldaliságot készpénzelvből támadnak meg... 2. Állítson fel a Sajtókamara becsületügyi bíróságot, amely előre meghatározott elvek alapján, a tisztességes harcmodor szabályai fölött őrködik, — még akkor is, ha nincs panaszos — s a durvaságot, az üldözésszerű hajszát, és a feltűnő ízléstelenséget megtorolja az ujságírói rend erkölcsisége nevében. Ez az intézmény megakadályozhatná a viták és vádaskodások elfajulását, anélkül, hogy akár a legkeményebb jogos bírálatot vagy világnézeti küzdelmet elgyöngítené. 3. Feleljen minden főszerkesztő, — beérkezett panasz esetén, — a lapjában megjelent személyi támadásokért, ha azok alaptalanul a személyi becsületet sértik, de a sajtóközlemények sajátosan ügyeskedő formái miatt érvényes jogszabályokba nem ütköznek. 4. Adassék meg a panaszosnak a helyreigazítás gyors lehetősége a sajtókamarai becsületbíróság döntése alapján is, de ne vonatkozzék ez a jog, a büntetőtörvénykönyvbe ütköző cselekedetek feltárásának tényállításaira. 5. A háború végéig, zsidó ne írhasson névtelenül sem, magyar kül- és belpolitikai cikkeket. 6. Arra feleljen mindenki a sajtóban, amit olvasott és hallott, aminek igazságáról lelkiismerete szerint meggyőződött. A tévedés emberi dolog, de az előre megfontolt hazugság és a rágalmakhoz való ragaszkodás bűn! 7. Aki téved, ne várjon bírói ítéletet, hanem kérjen bocsánatot férfimódon, nyilvánosan, a maga jószántából, igazságtalanul megsértett ellenfelétől... Ezek az egyszerű szabályok a meggyőződéses, a hitvalló ellenfelek között emberséges formák közé terelnék az elkerülhetetlen és szükséges szellemi küzdelmeket s kiszorítanák a sajtóberkekből a toll minden célra felbérelhető szegénylegényeit...

Hát ez fájt?...

Kibújik a szög a zsákból, de néha csak hónapok multán, ahogyan a „8 Órai Ujság" későn bevallott nagy sérelme bizonyítja. A Magyar Futárt megtámadta valaki, az ügy a bíróság elé került, és megnyugtató, érvényes ítélettel végződött. A 8 Órai Ujságnak azonban fájt az igazság, s azt is megírta, hogy miért, amikor egy régebbi parlamenti beszédről imigyen szónokolt: „Rajniss Ferenc nem mint a képeslap főszerkesztője, hanem mint képviselő az appropriációs vitában beszédet mondott, amelyben élesen megtámadott egy vállalatot, számadatokat sorolva fel annak bizonyítására, hogy ez a vállalat milyen kevés tőkebefektetéssel, milyen sokat keresett. Rajniss képviselő úr szerint ez erkölcstelen, káros, és megvetendő dolog..." De, — morfondírozik tovább a 8 Órai Ujság, — arról nem vallott Rajniss Ferenc, „nyilván mert nem kérdezték," hogy ő mennyit keresett a képeslapjával, pedig hát aligha tévedés megállapítani, hogy aránylag többet, vagy legalább ugyanannyit keresett, mint a parlamenti beszédében megtámadott vállalkozás... Tájékozásul közöljük csupán, hogy a „8 Órai Ujságban" olyan kecsesen megvédett középnagyságú zsidó családi vállalat, amely a legnagyobb állami kedvezményeket élvezte, néhány százezer pengőről csekély 30,000.000 pengőre rugtatta vagyonát, s a tényeket ismertető parlamenti beszéd lényege az volt, hogy az állami támogatással meggazdagodott zsidó nagyvállalatok szédítő profitjának terhére, erőteljesebben kell támogatni a keresztény Önállósítási Alapot, hogy fiatal, magyar kisvállalkozóink is boldogulhassanak saját hazájukban... A Magyar Futár másfélesztendős vállalat s lám, azok, akik olyan szendén hallgattak a hintáslegényekből lett zsidó ujságkirályok palotáiról és milliós vagyonairól, most milyen hévvel követelik az elszámolást a folytonos drágulás korában egy olyan laptól, amelynek nincs közgazdasági bevétele... Természetesen szívesen állunk a 8 Órai Ujság rendelkezésére a közügyet szolgáló — kölcsönösségi alapon. Mutassa ki a 8 Órai Ujság, hogy mikor és hogy lett kormánylap a konszolidáció korában s hogy került újra magánkézbe, Bethlen István gróf bukása után?... Mutassa ki a 8 Órai Ujság jövedelmeit, s mi boldogan tesszük a kétségtelenül igen érdekes adatok mellé szerény, de igaz elszámolásainkat. He pedig már főszerkesztőkről ir olyan sűrű és bizonyára indokolt előszeretettel a „8 Órai Ujság" és a frontot ajánlgatja, jusson eszébe, hogy a Magyar Futár főszerkesztője 7 évig hordozta a csukaszürke zubbonyt becsülettel a magyar kötelességteljesítésben s éppen ezért, a frontról majd csak akkor vitatkozik, vagy hajlik meg mély tisztelettel a „8 Órai Ujság" fiatal, izmos, grófi főszerkesztője előtt, ha majd őrajta is rongyos lesz a viseléstől a katonaruha! Addig?... Már bocsánatot kérünk...

Vitéz Jaross Andor

cikket írt a Nemzetőrben s a legszentebb felelősségérzettől áthatott írásából idézzük a következő sorokat: „Ezt a háborút vállalni kell. Tessék végre megérteni, hogy nincs az a vonzó, kényelmes magyar életforma, nincs olyan szabadelvű alapon értelmezhető szabadságkincs, nincs olyan édes-bús magyar sajátság, mely bármiként is ellenértéke volna a megszerzett Kassának, Kolozsvárnak, vagy Szabadkának. Aki ezt nem így érzi, az csak a maga puha életkényelmét félti, a maga megszokott polgári nyugalmát védi és méltatlan arra, hogy magyar sorskérdésekben megnyilatkozzon. Amit területben szereztünk, amit erőben gyarapodtunk, amit önbizalomban visszanyertünk, azt igenis ennek a háborúnak köszönhetjük! A keleti arcvonal a mi arcvonalunk is, de a mi arcvonalunk minden olyan szakasz, ahol bolsevisták és angolszász szövetségeseik harcolnak a mi szövetségeseink ellen. Ebben nincs és nem is lehet különbség. Nem szabadságjogainkról van ma szó, nem a magyar életformáról, melyet senki nem fenyeget, hanem magáról a magyar államiság fenntartásáról, egy fenyegető új Trianonról, melyről már alkudoznak Londonban és Washingtonban. A politikai fejlődés, mely 1938-ban elindult s melynek előnyeit elfogadtuk, az Uj Európáért való harchoz vezetett természetesen és logikusan. Az erők, melyeket legyőztünk, nem semmisültek meg, csak új történelmi felvonásra várnak. Lehet-e olyan érdek, mely ezeket az erőket óhajtja felszabadítani? Lehet-e olyan szempont, mely ezek tekintetbevételével keresi, az így reménytelen magyar jövőt?... Nem és ezerszer nem! Elég volt egyszer hiú reményeket táplálni a pacifizmus iránt, az angolszász hatalmak bölcs politikai belátása és hajlandósága iránt. A trianoni kiskastély légköre nem enyészett el örökre. Újból találkozhatnának vele azok a magyarok, akiket szerencsétlenségük ilyen szerep betöltésére küldene ki. Azonkívül itt van Sztalin árnyéka, melynek sötét körvonalai alatt is meg lehet találni Benest, Hodzsát, Tatarescut és Szimovicsot. Aki abban egy pillanatra is bízni tud, hogy a magyar jövőt a kemény fegyverek helyett az ezekkel való diplomáciai játék dönthetné el kedvezően, az mondjon le a nemzet sorsának intézésében vállalt szerepéről!..." Nincs semmi hozzátenni valónk vitéz Jaross Andor magyar igazságot hirdető, lelkes szavaihoz.

Zs-pénz nyugtázása:

Egy keresztény magántisztviselőnő, tehetős zsidó cég alkalmazottja, szerkesztőségünkbe küldte felbontatlanul, főnökének újévi ajándékboritékját, avval a kéréssel, hogy az ismeretlen nagyságú összeget, egy elesett magyar honvéd árvájának megörvendeztetésére fordítsuk. A szerkesztőségben felbontott borítékban, a főnök úr sajátkezüleg írt, boldog újesztendei jókivánatát és a tisztviselőnőnek adományozott 30, azaz harminc pengőt találtuk meg. A bőkezű főnök kegyes adományát, a Magyar Futár szerkesztősége, 100 pengőre kiegészítve, a Magyar Vöröskeresztnek küldi, a nemes cél teljesítésére.

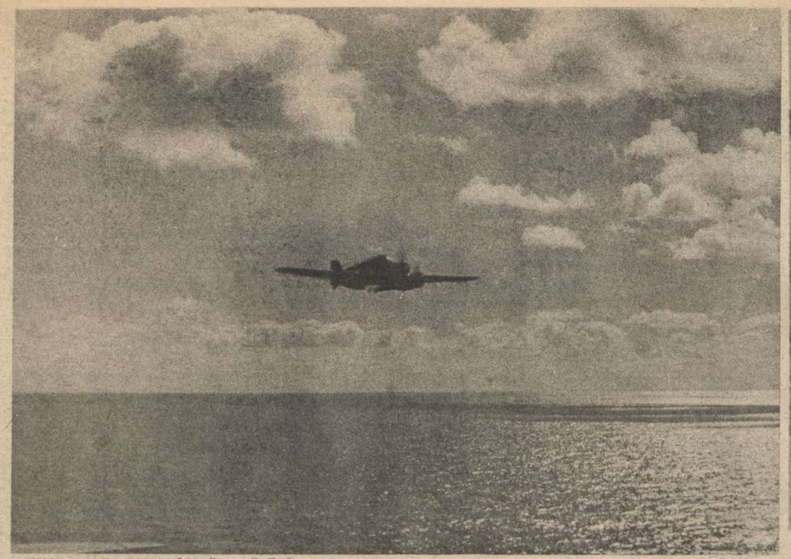

OLASZ S 79-ES TORPEDÓVETŐ REPÜLŐGÉP ALKONYATKOR AZ ALGIRI PARTOK FELÉ INDUL EGY MEGLEPŐ TÁMADÁS VÉGREHAJTÁSÁRA

... DE HOVÁ LETTEK BELŐLE AZ AMERIKAI KATONÁK? ...
Csapatszállító hatalmas bárka roncsa, amelyet a tenger az algiri partokra sodort. A zsúfolt bárkát német bombázó pusztította el

AMERIKAI CSAPATOK KIHAJÓZÁSA CASABLANCÁBAN
A kikötőt súlyos légitámadás érte s a német és olasz bombázók több ilyen nagy szállítóhajót elsülyesztettek

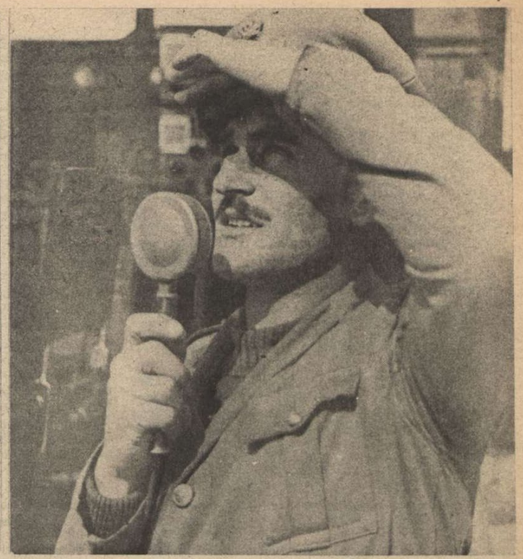

OLASZ VADÁSZGÉP-RAJ HARCOL ANGOL REPÜLŐK ELLEN TUNISZBAN
A küzdelmet a földről egy olasz altiszt irányítja rádió-telefonnal

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK ÉS ÚJ FORDULATOK

Irta: Rajniss Ferenc

Bámulattal tekint az egész világ a szovjetföldi csataterekre, ahol az európai háború kifejlésében, ellenség és jóbarát egyaránt, a végső, nagy erőfeszítés tüzes lángjait látja fellobogni. Hosszú hetek óta, pillanatnyi időre sem szünetel a rohamok zaja; hóvihar, feneketlen sár, fagy, jég és csikorgó hideg embertelen váltakozása nem csökkenti a harcok hevességét; ágyúk ezrei, páncélosok, aknavetők, géppuskák, kézifegyverek és repülőrajok ontják szakadatlanul, éjjel-nappal a tüzet a mozgásbalendült hadoszlopokra; katlanok, bekerítő gyűrűk keletkeznek mindenfelé s a mélyen tagozott állásokban egymást váltogatják az ellenfelek; elől elesik s hátul felszabadul egy-egy támaszpont a rohamok és az ellenrohamok látszólagos összevisszaságában és felismerhetetlenül alakul, formálódik a szörnyű birkózás legfontosabb pontjain a végső hadműveleti eredmény ...

A helységnevek, kis városok és falvak felsorolásának még nincs értelme. A csaták széles sávokban dúlnak a *Volchov* vidékén, az *Ilmen-tó* körül, *Toropjec* és *Vilikje Luki* térségében, *Sztalingrádnál*, a *Don* nagy kanyarulatában s a *Don és a Kaukázus* hegyláncai között. Óriás kiterjedésű térfoltokon dühöng a véres küzdelem s előttünk ismeretlen, százféle oka lehet egyes helységek feladásának, vagy makacs védelmének. A szovjet az öngyilkosság határán tántorgó kétségbeeséssel zúdítja emberanyagát a megtámadott frontszakaszokra s *szószerint* kell érteni a német hadijelentések állandóan visszatérő jelzőjét a *„rendkívül súlyos"* elhárító harcokról.

Természetes dolog, hogy a tengelyhatalmak ellenségei diadalittásan üvöltöznek s előre isznak a győzelemre a propaganda csillogó poharából s az is érthető, hogy Moszkva az elképzelhetetlen áldozatokkal megszerzett legkisebb falvak elfoglalását is örjöngve megünnepli, hogy lelket verjen éhező tömegeibe, a téli hadjárat sorsát azonban mégis csak az dönti el, hogy *melyik oldalon irányítják tisztább látással, átfogóbb katonai szakértelemmel s magasabbrangú szervezeti tudással a döntő hadműveleteket!* ...

Részletsikert bármikor kivívhat a szovjet, ha az áldozat és az eredmény összehasonlítását elmulasztja. A vörös hadvezetőség ráesett egyoldalúan *a harckocsik gyártására*, de nem katonai meggondolások miatt, hanem azért, mert *a megmaradt gyártelepek* nem a repülőgépek és az elhárító fegyverzet, hanem *a harckocsik építését tették lehetővé* ... A német elhárítás azonban ragyogónak bizonyult s eddig közel 6000 szovjettank égett ki az új harckokban s ahogy oszlik lassan a sűrű köd, az enyhe időjárással védett szovjetállások fölött, úgy növekedik újra fokozatosan a *német harci repülőrajok félelmetes ereje*, — már a legutóbbi hadijelentések bizonysága szerint is ... *A tankcsatát szükségképen elveszíti a szovjet*, s hiába páncélozza egyre vasagabbra, a méterszéles hernyótalpakon futó harckocsik mellvértjét, mert a páncéltörő fegyverek tökéletesítése gyors technikai iramban halad előre Németországban, viszont az újonnan gyártott szovjettankok egyre nehézkesebbek és lassúbb mozgásúak lesznek. Az utolsó hónapban a vörösök igen sok *kis harckocsit* vetettek az első vonalakba, de ezek a primitív gyártású gépcserebogarak is tömegesen pusztultak el.

És hiábavaló a sok angolszász mese a szovjet kimeríthetetlen emberanyagáról is, mert Sztalin, Timosenkó és Zsukov kegyetlen vérpazarlása, elkerülhetetlenül felőrli s elfogyasztja egyszer a rohamokba hajszolt muzsikokat. Ki hiszi el, hogy a tengelyhatalmak kiépített, erős állásait meg lehet támadni és át lehet törni a szívós, hidegvérű védekezés jólirányzott tűzhatásában, — *félőrült áldozatok nélkül?* ... A vörösök összefutó hordákban támadnak mindenütt, a harckocsik mögül. Az élefriss, kiképzett zászlóaljak rohamoznak, a bevetartalék legjobb csapatai, nagyobbára ipari munsok, akiket eddig felmentettek a frontszolgá
A legtöbbször megsemmisülő élzászlóaljaktik az elgyöngült állásokban tartott haamelyeket már nagyon öreg és igen fiatalatlan katonatömegekkel sűrítenek meg.vetették már az ifjúsági szervezeteknek a befenntartására kiképzett osztagait is és a nélkülözhetetlen szakembereket vezényharckocsi-vezetői tanfolyamokra, hogy nalatt pótolhassák az elesetteket ... *Ez a kirablógazdálkodás magában hordozza a tgyöngülés bomlasztó csiráit és fekete árnya szovjet tavaszi jövendőjére ... Megértiaz első világháborúban a nagy csodát: a cári hadutolsó, borzalmas erőfeszítését, az ujjongó jelenseket a megnyert útközetekről és rövidesen azután, a világot megrázó hírt, a tökéletes orosz összeomlásról. A történelem nem ismétlődik változatlanul, de a Kreml vörös zászlóit, ezer jel szerint rövidesen leszaggathatja a végzet szele ...*

HADSZÍNTÉR VELIKIJE LUKI VIDÉKÉN

A hét szűkszavú hadijelentései azt bizonyítják, hogy nem érkezett még el az ideje a helyzet általános és áttekinthető ismertetésének. Az Ilmen-tótól délkeletre a szovjetcsapatok sok páncélkocsi harcbavetésével újabb áttörést kíséreltek meg, de a támadó emberhullámok összeomlottak a védelem tüzében. Velikije Luki körül hetek óta változatlan erővel dühöng a legnagyobb mérkőzés és növekszik, dagad a szovjet veszteség. Toropjec térségében a német rohamcsapatok jelentékeny előretöréssel fontos támpontokat szállottak meg. Sztalingrádban és a város közvetlen közelében minden talpalatnyi földért szívós harc folyik. A Don és Kaukázus között a légierők kötelékeivel erőteljesen támogatott német és szövetséges csapatok sikeres elhárítóharcokat vívnak a szovjet gyalogos és páncélos erőcsoportjai ellen. Ezekben a harcokban a jelentések több, mint 250 szovjetharckocsi elpusztításáról számolnak be. A Volga és a Don között kifejlődött nagy páncélos csatában egy szovjet páncélos dandár teljesen felmorzsolódott. Murmanszk városát és kikötőjét minden nap bombázták a német harcigépek.

A magyar arcvonalon

lejátszódó katonai eseményekről a honvédvezérkar főnökének 37-ik számú jelentése a következőket közli:

Az ellenség január 2-án tüzérségi előkészítés után ezrederejű támadást intézett védőállásunk ellen. *A támadást tolnamegyei csapataink, tüzérségünk kiváló támogatása mellett — az ellenségnek súlyos veszteséget okozva — elhárították.*

A magyar hadsereg arcvonalán különben — kisebb ellenséges felderítő tevékenységtől eltekintve — *nyugalom volt.* Saját csapataink több kisebb-nagyobb erővel végrehajtott eredményes felderítő vállalkozást hajtottak végre.

A bolsevizmus ellen küzdő magyar hadsereg *1942 augusztus 20-tól december 31-ig* a következő veszteségeket szenvedte:

Hősi halott: 109 tiszt, 2147 legénység, összesen 2256 fő; sebesült: 305 tiszt, 8712 legénység, összesen 9017 fő; eltünt: 46 tiszt, 2013 legénység, összesen 2059 fő.

Tehát veszteségünk augusztus 20-a óta összesen 13.332 fő.

A magyar hadijelentéshez fűzött, s katonai körökből származó kiegészítés szerint, a január 2-i, ezrederővel végrehajtott ellenséges támadást csapataink fölényes biztonsággal hárították el. Ezenkívül csak a mindkét részről megnyilvánuló kisebb válalkozások és a szakadatlan felderítőtevékenység jellemzik a helyzetet.

Egyik ilyen vállalkozás során különösen kitüntette magát *Vasadi Ferenc* szakaszvezető és *Szabó Ferenc* honvéd, akik a Don-folyón átkelve, egy ellenséges földerődöt annak őrségével együtt megsemmisítettek és kilenc fogollyal, öt zsákmányolt géppisztollyal és gyalogsági fegyverekkel sértetlenül tértek vissza állásainkba.

A mai hadijelentésben közzétett időszaki összefoglaló veszteségkimutatás — amely szerint a Donmentén küzdő honvédhadsereg vesztesége a legutóbbi összefoglaló veszteségjelentés óta, vagyis 1942 augusztus közepétől az esztendő végéig 13.332 főt tett ki — rendkívül érdekes összehasonlításokra

LÉGIRIADÓ GIBRALTÁRBAN
A fényszórók százai keresik a merész ellenséget, — miután bombált az angol erődítményekre dobta és eltünt, feladatának sikeres megoldása után ...

VIHAROS AZ ÓCEÁN ...
A tengeri harcokat emeletmagas, háborgó hullámok akadályozzák, de a kis előőrshajók a legnagyobb viharokban is híven teljesítik a védelmi szolgálatot

GYORS MENEKÜLÉS AZ ANGOL KIKÖTŐBE!
Rendkívül érdekes képünk egy Amerikából érkező hajókaraván megmaradt egységeinek az angol kikötőbe való kényszerbefutásáról készült. Az összes hajók egyszerre fordulnak a part felé, hogy a váratlan irányváltoztatással lerázzák magukról az új támadásra készülődő német tengeralattjárókat ...

400.000 TONNA ANGOLSZÁSZ HAJÓTÉR ELSÜLYESZTÉSÉBEN VETT RÉSZT ...
Dönitz tengernagy, az arany német keresztet tűzi a flotta Berthold Seidel mellére, aki 14 tengeralattjáró útón, 400.000 tonna elsülyesztésében, bátorságával és hidegvérével tünt ki matrózstársai közül

ad alkalmat, szembeállítva az első világháború veszteségeivel. Errenézve illetékes katonai körökben a következő tényekre utalnak:

A ma kiadott veszteségkimutatás a keleti harctéren küzdő honvédhadsereg olyan négy és félhónapos időszakáról szól, amelyet ez a hadsereg védelemben, nyári, őszi és téli hónapokban töltött el s amelynek keretében azonban néhány héten át nagyobb elhárító, illetve ellentámadó harcot vívott.

Ebből a szempontból a világháború két mozzanata nyujthat az összehasonlításra alkalmas példát. Az egyik: a három hétig tartó kárpáti 1915. évi húsvéti csata, *Böhm-Ermolli* lovassági tábornok vezetése alatt, a másik pedig: a Kelet-Galiciában és Bukovinában működött — s javarészt magyar seregtestekből állott — *Pflanzer-Baltin*-féle 7. osztrák-magyar hadsereg küzdelme 1914 őszén és telén, az úgynevezett újévi csata befejezéséig.

Az első példa, tekintettel arra, hogy rövidebb időt ölel fel, csak az akkori elhárító harcok veszteségarányainak érzékeltetése végett érdemel figyelmet.

Ha a példák közül szemügyre vesszük a kárpáti husvéti csata veszteségeit, amely csatát a mai magyar hadosztályok létszámával nagyjában azonos erejű akkori hadosztályok vívták: akkor kitűnik, hogy a Böhm-Ermolli-hadsereg három hét alatt, a mai donmenti arcvonal felét kitevő kárpáti arcvonalán a következő veszteségeket szenvedte: halottakban: 80 tisztet, 3802 fő legénységet; sebesültekben: 260 tisztet, 11.100 fő legénységet; eltüntekben: 230 tisztet és 20.732 fő legénységet.. Azaz összesen: 36.204 főt. Az egykori hivatalos adatok szerint ehhez hozzá kell még számítani a több mint 9000 főnyi fagyásos sérültet.

Mindezeket összevéve megállapítható, hogy az 1915 áprilisi kárpáti husvéti csatában, három hét alatt, a mai donmenti arcvonal felét kitevő arcvonalon küzdő *Böhm-Ermolli-hadsereg kereken 45.000 főt vesztett;* míg a Don mentén ma küzdő honvédhadsereg négy és fél hónap alatt — s ebben egy huzamosan tartó elhárító és ellentámadó küzedelemmel — s kétszer olyan hosszú arcvonalon: mindössze *13.332 főt.* Fagyásos sérülések a donmenti arcvonalon — hála a bőséges téli felszerelésnek — egyáltalán nem fordultak elő említésreméltó számban.

Még ennél is sokkal tisztább és áttekinthetőbb képet ad azonban a *Pflanzer-Baltin*-féle 7. osztrák-magyar hadsereg 1914/15. évi, keletgaliciai és bukovinai küzdelmével való összehasonlítás.

Annak ellenére, hogy a Pflanzer-Baltin-féle hadsereg azonos viszonyok között vívta meg híres újévi csatáját — akárcsak mai hadseregünk a maga szeptemberi ellentámadó ütközetét — , veszteségei a következőképpen alakultak: halottakban 167 tiszt, 5061 fő legénység; sebesültekben 537 tiszt, 24.503 fő legénység; eltüntekban 508 tiszt és 24.031 fő legénység. Számottevő fagysérült akkoriban sem volt.

Vagyis a Pflanzer-Baltin-féle hadsereg annakidején összesen *54.807 főt vesztett,* míg a megközelítően azonos körülmények között működő, mai donmenti hadseregünk egynegyedével hosszabb arcvonalon, az előbbi számnak körülbelül *csak negyedét: 13.332 főt.*

GÖRING BIRODALMI MARSALL, 50. SZÜLETÉSNAPJÁN, GRAF ÖRNAGGYAL, LEGKIVÁLÓBB VADÁSZREPÜLŐJÉVEL BESZÉLGET

Katonai körökben hangsúlyozzák, hogy *a két világháború veszteségarányai között mutatkozó rendkívül nagy különbség* — amely a mai hatalmasan megnövekedett tűzerő mellett kétségtelenül meglepetésszerűen hat — azzal magyarázható, hogy *a mai harcmód voltaképpen a kis és ritka egységek mozgásának, valamint az alig néhány főnyi személyzettel harcoló gépeknek küzdelme, szemben a régi világháború nagy tömegeket harcbavető és szélességben sokkal tömörebb alakzatokkal küzdő harcmódjával.* Ilyenformán döntő szerepe van *a rendkívül alapos harcos kiképzésnek,* amely, mint az eddigiekből látható, a honvédség harcaiban kiváló eredménnyel jelentkezik. *Szembeötlő még, hogy a tisztveszteségek aránya, viszonyítva a legénységi veszteségekhez, most nagyobb, mint a felhozott példákban, mert a mai nagy kiterjedések mellett a tiszt végső fokon csak személyes beavatkozás útján tud vezetni.*

Az afrikai hadszintereken

a rendkívül rossz időjárás következtében a hét folyamán nem fejlődtek ki nagyobb hadicselekmények, egyébként is, a beavatott katonai szakértők véleménye szerint, az afrikai harctereken inkább *lázas előkészület folyik,* a várható nagyobb összeütközések előkészítésére. *Tuniszban* gyors és lendületes támadóvállalkozások során a tengelyhatalmak csapatai újabb területeket szállottak meg, angol támaszpontokat füstöltek ki és sok hadifoglyot ejtettek. A *libiai arcvonalon* is mérsékelt katonai tevékenység folyik csupán, de a támadó angolszász ellenséges osztagokat mindenütt visszaverték. Német és olasz zuhanóbombázók és harcirepülőgépek nagy támadásokat intéztek *Bone, Bougie* és *A* kikötői ellen, nagy károkat okoztak a berendezésekben, a kikötőben veszteglő hajókban és a part felé igyekvő hajókaravánokban. Több 10.000, 8. és 5.000 tonnás szállítóhajó pusztult el, s a hajóz érzékeny vesztesége ideges hangokat vált ki az angol és az amerikai sajtóban. Német tengeralattjárók elsüllyesztettek egy Oránba igyekvő 8.000 tonnás csapatszállító hajót. Bougie kikötője előtt harc repülőgépek 16.000 tonnányi kereskedelmi hajót bombáztak a tenger fenekére és súlyosan megrongáltak több nagyobb gőzöst. Betetőzi a hét háborús történetét a német főhadiszállás különjelentése, amely arról számol be, hogy egy Gibraltár felé tartó angolszász hajókaravánt német tengeralattjárók teljesen megsemmisítettek és *13 tartályhajót, összesen 124.000 tonnát elsüllyesztettek és 3 másik nagy tartályhajót megtorpedóztak.* Ez a veszteség súlyosan érinti az északafrikai angolszász hadvezetést.

Afrika megszállott területén az angol-amerikai viszálykodás határozottan elmérgesedik, s az angol lapok már a barátság elposványosodásáról írnak és azt követelik, hogy nyilt és egyenes beszéddel vegyék elejét a szövetségi viszony további romlásának.

A nemzetközi helyzetet rendkívül megrontotta Woodword amerikai altengernagy feltűnő nyilatkozata. Woodword kijelentette, hogy az Azori szigetek bármelyik pillanatban gazdát cserélhetnek és az „egyesült nemzetek" kezébe kerülhetnek. A túlőszinte altengernagy szerint az Azori szigetekről az Amerikai Egyesült Államok, Anglia és Brazilia, gyorsan előnyomulhatnak az Ibériai félsziget felé, *mihelyst a második arcvonal felállításának órája elérkezik...* Ez a nyilatkozat világosan elárulja a tényleges amerikai álláspontot a nemzetközi jog alkalmazása és a semleges nemzetek jogainak védelme tekintetében. *Addig van jog, amig az erőszak alkalmazására sor kerülhet, és addig tisztelik a semlegességet, amig fegyverrel megszüntethetik...* Minden nép csak a maga erejében bízhat, elszántságában, harci készségében és világos látásában. *Az élet-halál harc esztendejét éljük, s a nemzeteket csak a lelkiismeretes, határozott állásfoglalás s az elszánt, éber önvédelem vezetheti a győzelem és a biztosított jövendő felé!*

CSERKESZ LOVASOSZTAG A DÉLKAUKÁZUSI FRONTON
A bolsevizmus esküdt ellenségei a büszke hegyi törzsek, amelyek már horogkeresztes lobogó alatt harcolnak a vörösök ellen

WÜSTENHAGEN TÜZÉREZREDES, A „SZTALINORGONÁK" HÍRES SZAKÉRTŐJE
A sztalinorgonáknak nevezett szovjet sortűzágyúk közül, a nehéz elhárító harcokban, Wüstenhagen ütegei már 40 darabot löttek szét...

JAPÁN EZREDES LÁTOGATÁSA A SZOVJETFRONTON
A tűzvonalban már veszélyes a helyzet. A megbeszélés térdenállva folyik az ellenséges csapatok közelében...

SORS ÉS ERŐ FINNORSZÁGBAN

RÉSZLETEK RAJNISS FERENC ÚTINAPLÓJÁBÓL

A *„tuohitorvi"*, az ősi nyírfakérges finn kürt mély, búgó hangja még ma is felveri a sziklás északi mezők csöndjét, amikor a pásztorok évszázados módon hangjelekkel üzengetnek egymásnak. Krisztus születése előtt 4—5000 esztendővel, a Volga alsó folyásánál még együtt éltek az erős finn-ugor törzsek, de valami titokzatos, roppant történeti erő elszorította őket a dús mezőkről a szélrózsa minden irányába. A magyar törzsek nyugatnak fordultak, a finnek észak felé s kegyetlen küzdelmek évszázadai után, 2500 esztendővel ezelőtt törtek be a mai Finnország területére, ahonnan az őslakó lappokat az Északi tenger partvidékére verték. A vadász-, halász finn törzsek megtelepedtek az új hazában s népi erejükkel és szorgalmukkal felvirágoztatták zord és nehezen művelhető életterületüket. *A finn történelem kísértetiesen hasonlít a magyarság történelméhez. Nyugatról kapták a kereszténységet a 12. században s azóta a harci kürt mindig a Nyugat védelmében szólította véres küzdelmekre a maroknyi finn népet a Kelet örökké megáradó, szörnyű rohamai ellen. Alig múlott el emberöltő hősi csaták, diadalok és veszteségek nélkül, s a nagyrahivatott nép, legjobb fiait minden évszázadban a harcmezőkön temette el...*

A finn törzsek nagyobbik része Svédországhoz csatlakozott, a karéliai finnek pedig orosz uralom alá kerültek. Testvérek vére ömlött el a történelmi birkózásokban, de a faji, népi együvétartozás ösztöne és tudata sohasem pusztult ki a finnekből. Államforma, idegen uralom, háború, éhínség, borzalmas népi megpróbáltatás és vérveszteség pusztító erőin, átragyogott mindig a közösség szent érzése s az önállóság és a szabadság vágya. Amikor pedig elérkezett a szabadulás nagy pillanata a gyászos orosz zsarnokság alól, a finn nemzet hős fiai összesereglettek a kék-fehér zászlók alá s megtisztították hazájukat a bolsevizmus hordáitól. *A szabad élet 25 esztendeje alatt, a finn teremtő erő csodákat művelt.* A 700 éves svéd befolyás s a 110 éves orosz nagyhercegségi államszervezet külsőségei mögött, töretlenül élt az egész világ csodálatára *a finn népi kultúra*, amely rövid két évtized alatt, Finnországot a munka és a haladás jogán iktatta be Európa független államai közé.

A SZT. JÁNOS-TEMPLOM HELSINKIBEN.

A teremtő finn szabadság

A független finn állam és társadalom, 1918 és 1938 közötti megújhodása beigazolta a finn nemzet erőfeszítésének jogosultságát. Rövid 20 esztendő alatt eltünt a szegények és a gazdagok közötti szélsőséges különbség s a kiválóan megszervezett és végrehajtott *finn földreform* során 200.000 nincstelen és törpebérlő család emelkedett az önálló gazdák rendjébe. Húsz év alatt 6000 négyzetkilométer területet törtek művelés alá s a mezőgazdasági munka javítása, *a búzatermést harmincötszörösre emelte!* Finnország már megközelítette gabonában az önellátást, amikor 1939-ben a vörös rablótámadás megállította a továbbfejlődést. A *finn faipar* rohamos fejlődése, az erdők gondozása, a vízierők kihasználása, az észszerű és a korral haladó nemzetgazdálkodás, a példát mutató szociálpolitika és közegészségügyi szervezet, a *három és félmilliós nemzetet* a leghaladottabb kultúrnépek közé emelte. *Aki a finn városokat és falvakat nézi, nem is hiszi el, hogy a jólét, a tisztaság, a közintézmények sokasága, a forgalom és a technikai haladottság egy ilyen kis nép munkájának eredménye. Hiába pusztított a hosszú háború is: a kövek, a városok és a falvak, még romokban is azt hirdetik, hogy a finn nép messze fölötte áll lelkében, tudásá-*

FALUSI TÁJ HELSINKI KÖZELÉBEN

A HELSINKI-I NAGYTEMPLOM
A szovjetbombák a templom előtti téren csapódtak be . . .

A KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK PALOTÁJA HELSINKIBEN

HELSINKI VASÚTI PÁLYAUDVARA
A finn fővárost gyakran meglátogatják a szovjetbombázók, de nem okoznak komoly károkat, mert kiváló a légvédelem

A HELSINKI-I POSTAÉPÜLET

ban és műveltségében, a százmilliós, elnyomott és vörös rabszolgaságra ítélt orosz népnek!

A finn földön 15.000 népiskolai osztályban, teremben terjesztik kiválóan képzett tanítók a népkultúrát és 2600 sportegyesületben 260.000 ifjú izmosítja testét, lelkét a jövendő feladatokra. Finnországban 2400 népkönyvtár évenként 5 millió könyvet kölcsönöz ki; a népfőiskolákon 26.000 hallgató bővíti ismereteit és tudását; 230 magasfokú iskola gondoskodik a mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és műszaki oktatásról s 3 egyetemen, 10.000 fiatal férfi és nő készül a nemzeti élet vezetésére.

A helsinki egyetem meglátogatása napján, éppen *légiriadó* zavarta meg a hatalmas tantermek dolgos békéjét. Az ifjúság letódult a légoltalmi pincékbe s akkor láttam, hogy *alig maradt Finnországban férfi egyetemi hallgató odahaza . . . A leányok tanulnak tovább, de az ifjak a határokat védik, immár három hosszú esztendő óta.*

A finn nép ismeri a súlyos helyzetet, tudja, hogy az életéért küzd, érzi a nehéz áldozatot s szótlan hősiességgel küzd a külső és a belső fronton, abban a szilárd meggyőződésben, hogy a háború csak a jobb, erősebb s öntudatosabb fajtáknak szolgáltathat igazságot.

Komoly osztálykülönbségek nincsenek Finnországban. Mindenki odaemelked[ő] ahová munkaereje és tudása felvezeti. [A] dalmi rétegek nem merevedtek meg, a[z]

KARÁCSONYI EBÉD A FRONTON

TŰZ A TÁMADÓ ELLENSÉGRE!

FINN KATONÁK HÁZAKAT ÉPÍTENEK AZ ARCVONAL MÖGÖTT
A kész házakat szétszedik és elszállítják a felperzselt falvakba, a hajléktalan lakosságnak . . .

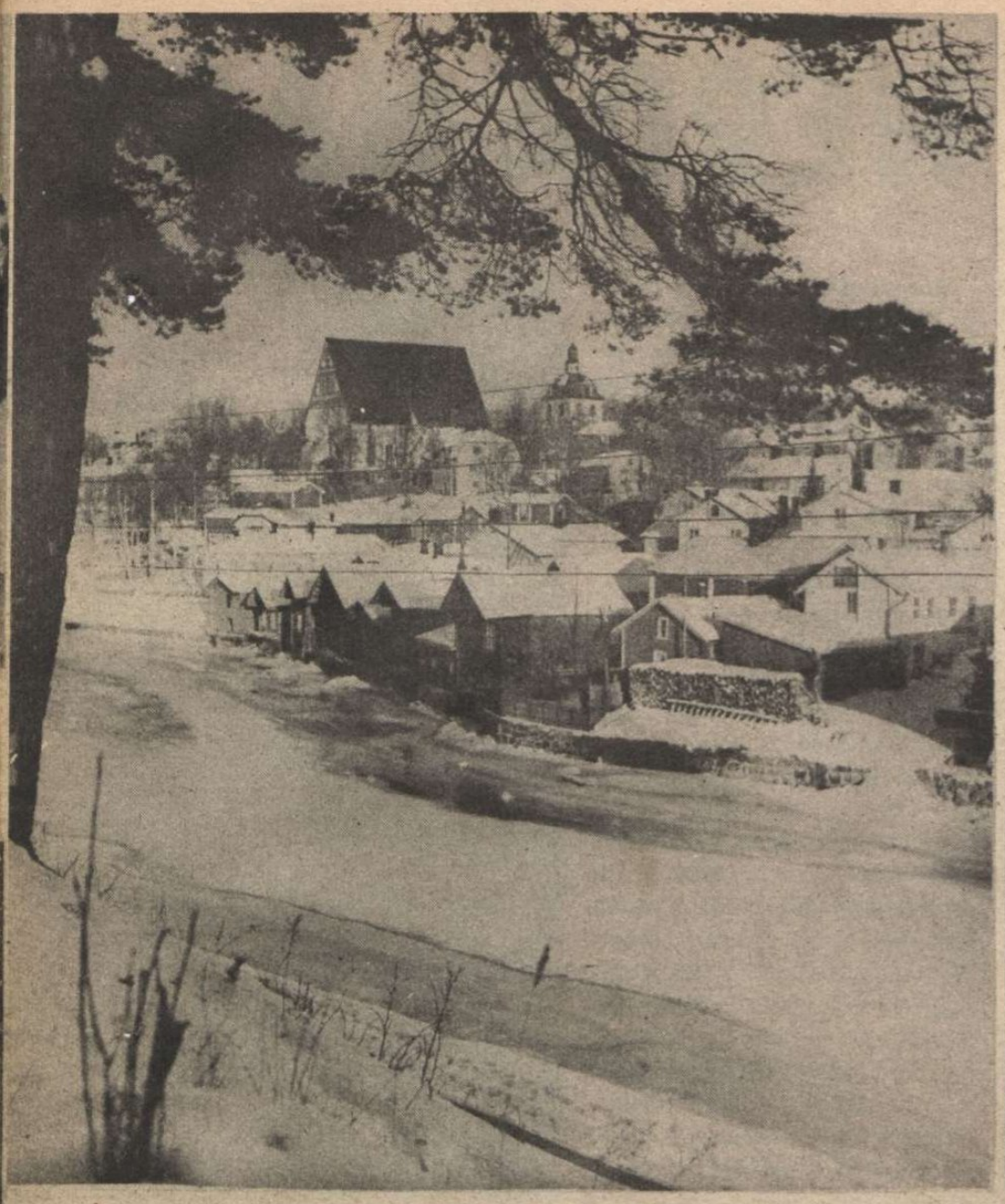

PORVOO VÁROSA A TENGERPARTON ←

CSONKA FÁK, üszkös kémények jelzik, hogy itt falu volt, a vörös gyujtogatók látogatása előtt . . . →

VIIPURI ROMJAI KÖZÖTT . . .
↓ A gyönyörű város háromnegyed része romokban hever . . .

forma egyszerű, a terhek megosztása méltányos s vagyonban és műveltségben kiegyensúlyozott a különbség. Nagybirtok nincs, néhány 500—600 holdas megművelt földterület vidékenként is a ritkaságok közé tartozik s csupán jó példa az intenzív gazdálkodás előnyeinek tanítására.

Sem a kisvárosok, sem Helsinki körül nem lehet látni a palotasoroktól elütő nyomortanyákat. A tisztes, egyszerű lakások a városokban, éppenúgy, mint a falusi faházak, egy nehéz munkából élő, művelt és dolgos nép közös, megérdemelt fejlődéséről tanúskodnak. *Ez a szociális kultúra, amelynek legmélyebb gyökerei a faji öntudatból táplálkoznak, viharállóvá tette a finn népet.*

Megkopott a ruha, a nélkülözés mélyráncokat vésett az arcokba, halott hősöket siratnak az anyák, minden családból valaki a havas, téli erdőkben harcol a vörösök ellen, az otthonmaradottak munkája megnehezült s a sovány élelemből el kell tartani a menekülteket is, *de ép maradt és megacélosodott a lélek a szenvedések tüzében s a finn nép a halhatatlanságot és a győzelmet biztositó elszántsággal áldoz vért és vagyont a szabadság védelmére. A finnek új hőskölteményt írnak, magasztosabbat, mint a Kalevala s ez a hősi ének megtermékenyiti új évszázadokra Suomi földjét, testvérnépünk emberi kultúrával megáldott hazáját!*

ESTI HANGULAT A HARCTÉRI SÁTORBAN
Kevés a cigaretta, s nagy ünnepség a dohányzás . . .

ÉSZAKI FÉNY A KARJALAI FRONTON
Ritkán sikerül az ilyen felvétel az ezerszínű égi csodáról . . .

HERDA NAGY ISTVÁN HAZATÉR

(Csizmarek J. Mátyás riportja.)

1.— „Aztán megtáncoltassa ám a majsai lányokat!" — búcsúzik kezelőorvosa Herda Nagy Istvántól a kórházban

Korotojaknál sebesült meg, a kemény elhárító harcokban. A merész ellentámadásban térdét érte a lövés, egy aknaszilánk pedig a derekán szakított mély sebet. Lecsorgott a vére a bakancsára, ellepte a gyöngeség, de azért a nála súlyosabban sérült bajtársát még a kötözőhelyre támogatta, a gránáttölcsérek és az égő falu lángtengerén át.

Herda-Nagy Istvánt gipszbe rakták a kievi kórházban s öt hétig feküdt mozdulatlanul . . . Azután Budapestre került, gondos, magyar ápolásba s néhány hét után, szép, verőrényes decemberi napon elbúcsúzott az orvostól, ápolónőtől s indult hazafelé, nagy emberi örömmel a szívében. Kiskunmajsa egyik kicsi házában, feleség, két gyerek s a rokonság várja a muszkamezők hősét a meleg otthonba. Elkisértük útján Herda-Nagy Istvánt, megmutatni olvasóinknak a hazatérés boldogságát . . .

2. Járni már tud, de a magas vonatlépcsővel még nehéz feladat egyedül megbirkózni. Egy bajtársa segíti le.

3. Már nincs messze az otthon. A kiskunmajsai tenplomtér fái alatt egyre gyorsabban kopog a bot... Nem írt haza egy szót sem az érkezéséről Herda-Nagy István. Meglepi a kis családot . . .

4. Olyan óvatosan nyitja meg a kaput, mintha betegszobába menne. Hej, de nagy lesz az öröm!

5. — Édesapám! — A két gyerek mint két csibe fut az udvarba lépő Herda-Nagy Istvánhoz

6. — Megnőttél, édes fiam, mióta nem látlak! . . .

7. „— Isten hozott, István! . . ." — Felesége szeméből két könnycsepp hull a gyürött katonaköpenyre

8. Alig tudja levenni az öreg gazda a szemeit, hazatért vejéről. Herda-Nagy István apósa is sokat tud mesélni az oroszokról; az elmult világháborúban négy és fél évig harcolt ellenük . . .

9. Végigjárja a fiatal gazda kis birodalmát, mindenhová benéz, góréba, ólba, nem ment-e bitangra valami, amig távol volt . . .

10. Ha igaz, hogy a gazda szeme hizlalja a jószágot, Herda-Nagy Istvánék hízója súlyos kilókat gyarapodott néhány pere alatt . . .

11. A tyúkok kétszer annyit kaptak, mint máskor . . .

12. Hosszú hónapok után ismét vizet húz a kútról

13. . . . Es este, vacsora után, Herda-Nagy Istvánból megered a szó: meséi erről, arról, mindenféléről, de leginkább bajtársairól, a nehéz küzdelemről és arról, hogy milyen borzalmaktól szabadította meg az itthoniakat ez a háború. Összecsendülnek a poharak: Isten segítsen idehaza a védje meg a többi magyar honvédet ott messze, az orosz síkokon . . .

1.
MEGKEZDŐDIK AZ ELLENTÁMADÁS VELIKIJE LUKI ÉS TOROPJEC KÖZÖTT
A gyalogságot páncélosok támogatják. Vad szél süvít végig a havas síkon . . .

MINDEN IDŐK LEGNAGYOBB

A történelem vihara zúg végig tomboló erővel a szovjet harctereken. Északon Velikije-Luki és Toropjec vonalán, délen Voronyezs és a kaukázusi hegyek között minden maradék, kétségbeesett erejével támad s rohamot-rohamra indít a vörös hadsereg, hogy a télbe vetett babonás reménykedéssel a veszendő hadiszerencsét maga felé fordítsa . . . Hosszú hetekig köd és pára takarta vastag rétegekben a frontokat, az enyhe időjárás megbénította a légi felderítést s a szovjet kíméletlen ember- és anyagpocsékolással próbálta meg a legfontosabb helyeken a tengelyhatalmak arcvonalának áttörését. Egymástérő hullámokban rohanták meg a vörösök a kijelölt arcvonalszakaszokat, s a hetekig tartó véres küzdelmekben, több mint 5000 harckocsit vesztettek, de a halottak, sebesültek és szétvert hadosztályok helyett, új és új csapatokat zúdított a szovjet hadvezetőség a csataterekre, — a biztos romlásba. A súlyos elhárító harcok még nem fejeződtek be, az időjárás pedig továbbra is kedvezőtlen. Erős nappali olvadás, helyenként vad hóvihar s kemény éjjeli fagy teszi végső próbára a katonákat. **Európa hősei emberfeletti akadályokkal dacolnak, százezres vörös hordák rohamait tartóztatják fel s szétmorzsolják halálos elszántsággal a világbolsevizmus romboló erőit, a keresztény kultúra, a nemzeti élet, az otthon és a család védelmében! . . .**

2.
A FIATAL PÁNCÉLOSOK életkedvét nem tudja megtörni száz csata . . .
←

4. →
A TÁMADÓ SZOVJETKATONÁK KÖZÉ A NEHÉZ GRÁNÁTVETŐ SZÓRJA A HALÁLT

3.
↓ A SZÁRNYAKON A GÉPPUSKÁK SŰRŰ TŰZE FEDEZI AZ ELŐNYOMULÁST

5.

HÓVIHARBAN ELŐRE

Mérföldek távolságában egyforma a kép, de a felkavart hó elhalványítja és elfödi a végtelen katonasorokat

TÉLI CSATÁJA

6.

EGY S. S. LOVASHADOSZTÁLY TISZTJEI

gyors megbeszélést tartanak a bekerített erős szovjetosztag háta mögött. Keményre fagyott rajtuk az egyenruha s csak a cél heviti őket: — az ellenség megsemmisítése . . .

7.

LÓRÓL SZÁLLOTT NÉMET LOVASOK ELVÁGJÁK EGY SZOVJET ERŐCSOPORT VISSZAVONULÁSI ÚTJÁT

Izgalmas, nehéz harci feladat vár megoldásra . . .

9.

EGY DARAB KENYÉR

a nehéz harc rövid szünetében . . .

8.

A KATLAN SZÉLÉN . . .

A gránátosok a körülzárt szovjet hadosztály kitörési kísérletére várakoznak

10

A TOROPJECI CSATATÉR, AHOL 14.000 VÖRÖS KATONA ESETT EL S 3000 FOGOLY, 326 HARCSOCSI ÉS 227 ÁGYÚ KERÜLT NÉMET KEZRE . . .

11.

EGY A 3000 SZOVJET FOGOLYBÓL, AKI SZERENCSÉSEN TÚLÉLTE A BORZALMAS ÜTKÖZETET

←

12.

BELEPI A HÓ A HALOTTAKAT, A LEKUZDÖTT, ELNÉMITOTT SZOVJETÁGYÚ KÖRÜL . . .

13.

A VÖRÖS GÉPPUSKAFÉSZEKRE ÖRÖK NÉMASÁG BORUL . . .

JÖNNEK A VÖRÖSÖK!

14.

Az őrszem figyelmezteti bajtársait s a gránátosok pillanatok alatt elhelyezkednek az ellenség méltó fogadására...

15.

AZ ALACSONY FENYŐKÖN . TÚL,

a senki földjén, egy felfejlődött szovjet század közeledik s a gránátosok nyugodtan várják a parancsot az első sortűzre . . .

16.

MINDEN FA MÖGÖTT EGY-EGY GRÁNÁTOS

s a vörösök még nem sejtik a közeli veszélyt . . .

17.

A PARANCSNOK

számontartja a nagy pillanatot . . . Még 20 lépést jöhetnek előre a vörösök s akkor megszendül az erdő a fegyverropogástól . . .

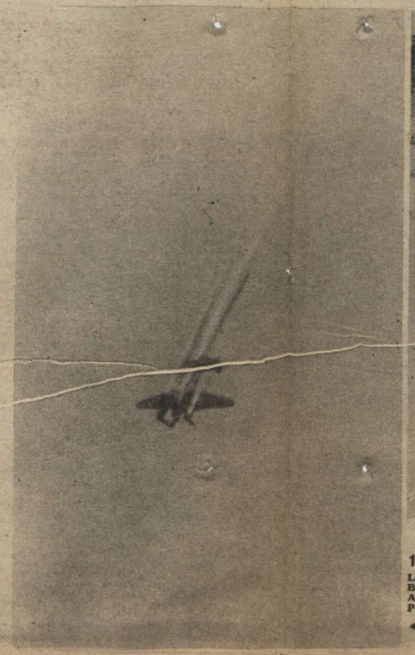

19.

KÉZIGRÁNÁTHARC A TÉLI ÁLLÁSOK BIRTOKÁÉRT

(Helyszíni rajz a nagy Don-kanyarból.)

18.

LELÖTT SZOVJET-BOMBÁZÓ ZUHAN A HARCOLÓ CSAPATOK KÖZÉ . . .

←

20.

MENEKÜL A SZERENCSÉTLEN OROSZ NÉP A SAJÁT KATONASÁGA ELŐL . . .

Ez a háború igazi mélysége. A koldusok is rettegnek a vörös csapatoktól s mentik árva életüket az úttalan, téli vándorlásba . . .

→

Lengyelföldi zsidó

1. A VARSÓI GHETTO TÉLI ARCULATA

A piac megnyitására várnak a zsidók. Aki nem vásárol, az is odaözönlik, látni, nézni, csatangolni s bennemaradni az ősfoglalkozás bűvös légkörében...

2. AHOL A ZSIDÓ CSAK ZSIDÓVAL KERESKEDHETIK...

Ez a világ legérdekesebb ghettó-piaca. Rozsdás szög, ékszer, hús, dollár és burgonya, selyem, rongy, gyémánt és parafadugó cserél gazdát, hozzáértő fajtestvérek között, ami megsóványítja a profitot. Jó üzletet csak a kereszténységekkel lehet kötni, akik nem ismerik az évezredes fogásokat...

3. GÉPPUSKÁK A VARSÓI TEMETŐBEN!

Egyszerű utcai igazoltatásnál derült ki, hogy egy zsidó szervezet titokban fegyverkezik s géppuskákat is rejteget, lengyel katonasírokban...

4. AZ ELFOGOTT ZSIDÓ

megmutatja az egyik sírt a rendőrségnek, amelybe társaival éjnek idején a fegyvereket elásta...

5. ...KÖNNYŰ ÉS NEHÉZ GÉPPUSKÁK,

géppisztolyok s lőszerrakaszok kerülnek elő a sírból... Használni akarták, vagy csak eladni jóáron az ellenségnek, — ki tudja megmondani?...

titkok nyomában

6. **LODZ:**

Mostmár nem szokatlan látvány: — zsidó osztag munkára indul... Azelőtt hihetetlen nyomorban is, csak kereskedni akartak, adni-venni az őslakosság között...

7. **LUBLIN:** →

A zsidó közvetítő kereskedő üzlete egy táska, egy notesz és egy toll. Nem is látja az árut, csak összehozza az eladót és a vevőt, azután a padon kiszámítja a hasznot...

8.

RAZZIA LUBLINBAN!

Hiábavaló volt az árubejelentési kötelezettség... A lublini ghetto alatt valóságos földalatti várost építettek a zsidók a pincék között, a feketekereskedelem raktárainak. A kihallgatott zsidó tagad, pedig már felfedezték házának rejtekhelyét....

←

9.

25 MÉTER MÉLYSÉGBEN A FÖLD ALATT,

még mindig új átjárók rejtik a zsidó dugárút...

→

10.

AZ ÁTTÖRT PINCEFALAK

sokféle elágazásában csak a vezető zsidó ismeri az utat...

←

11.

VÉGRE A CÉLNÁL...

↓ A titkos raktárban tőméntelen árut találnak a rendőrök és...

12.

...a zsidó kereskedők egész nap cipelik a kincseket a földalatti üregekből a napfényre. A zsidó zugkereskedelmet csak a legerélyesebb eszközökkel lehet megszüntetni!

→

SOPRONI TÉLI TÁJ
(Angyalfi Andor felv.)

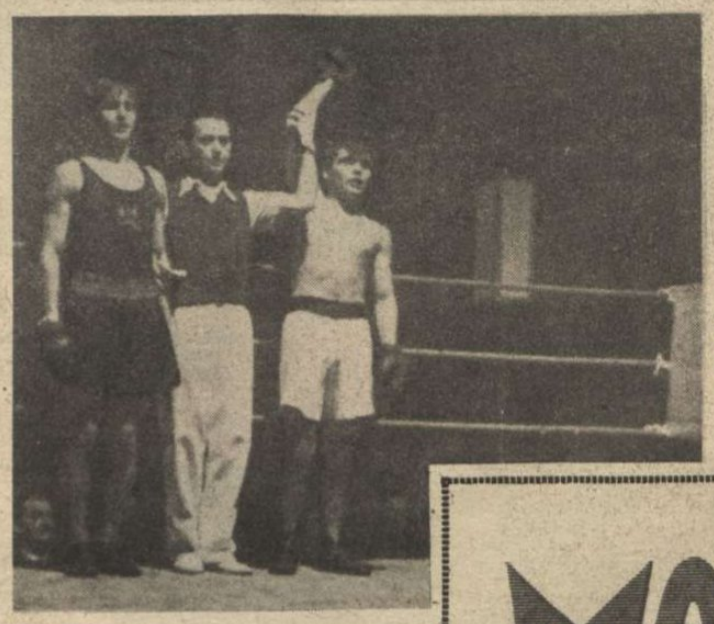

↑ AZ ÖKÖLVIVÓ CSAPATBAJNOKSÁGRÓL
Vasárnap kezdődtek meg Magyarország 1943. évi ökölvívó csapatbajnoki küzdelmei. Poós BTK és Barassó FTC küzdelme

BARINKA (FTC) győz Gluszák (BTK) ellen
←

MAGYAR

1. „PANKRÁCIÓS" MÉRKŐZÉS A SPORTCSARNOKBAN
Amíg az amatőr birkózók a klasszikus görög-római és szabadfogású mérkőzéseken mérik össze erejüket, addig a hivatásos birkózók az ökölvívás és szabadfogás keverésével (pankráció) szórakoztatják a nézőket. A Sportcsarnok nézőterét megtölti a sportot és humort kedvelő közönség. Hölgyeim és uraim . . .

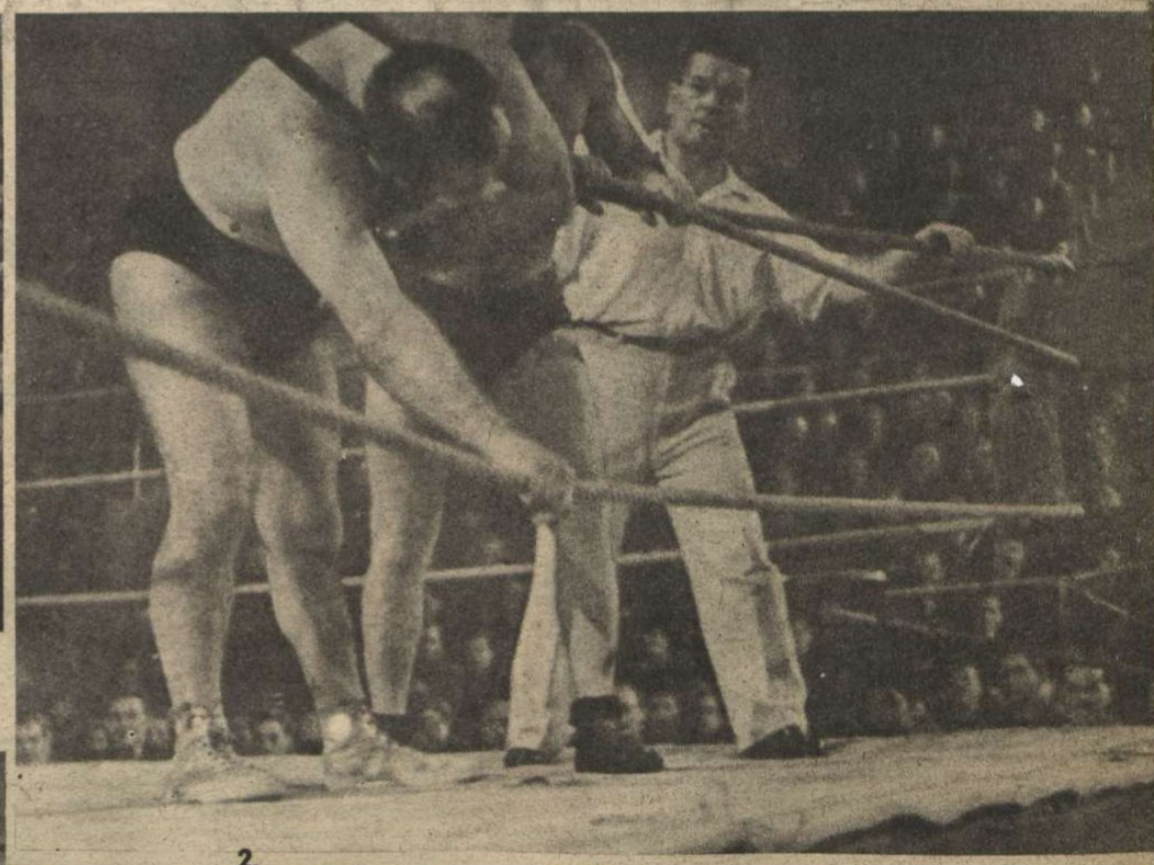

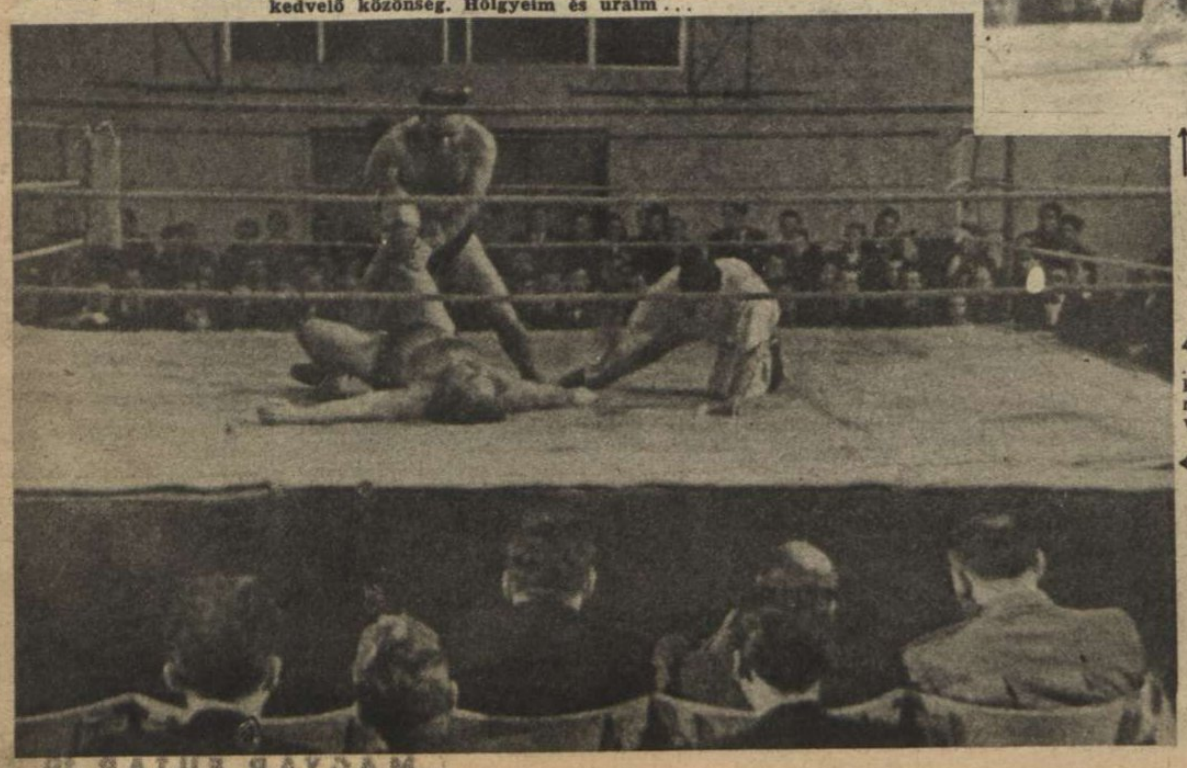

↑ 2.
. . . itt látható Német Sándor és Radu Lukács mérkőzése. Egyelőre a kötelet veszik segítségül . . .

4.
. . . Lukács felülkerekedik és egy ügyes mozdulattal kétvállra akarja fektetni Németet . . .
←

5.
. . . Német sem hagyja könnyen magát és igyekszik megnehezíteni Lukács győzelmét . . .
→

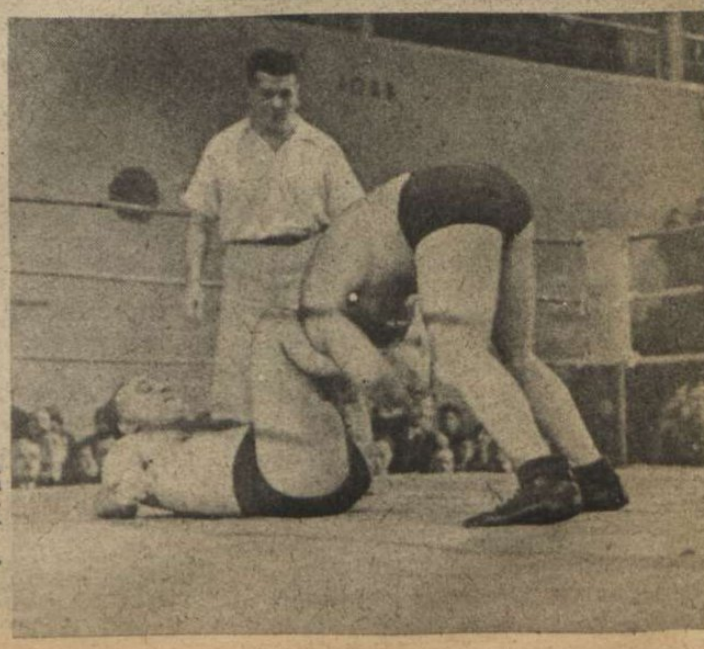

LEVENTE JÉGKORONG-BAJNOKSÁG
Befejezték a levente jégkorong-bajnokságot. Képünkön Budapest és Kassa válogatott csapata mérkőzik és az eredmény döntetlen volt 2:2 (2:1, 0:0, 0:1)

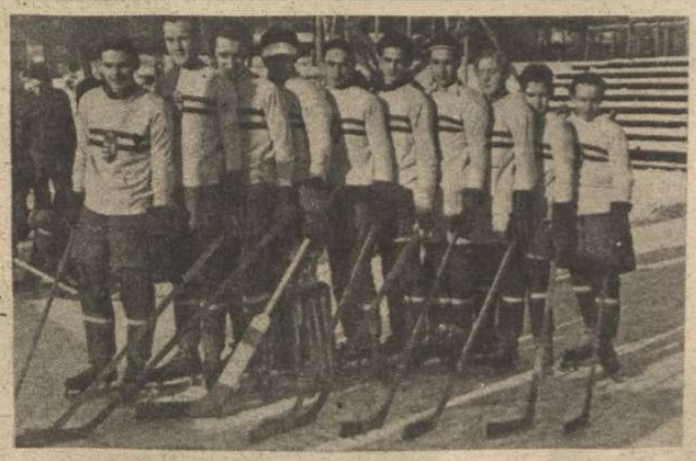

BUDAPEST VÁLOGATOTT LEVENTE JÉGKORONG CSAPATA →

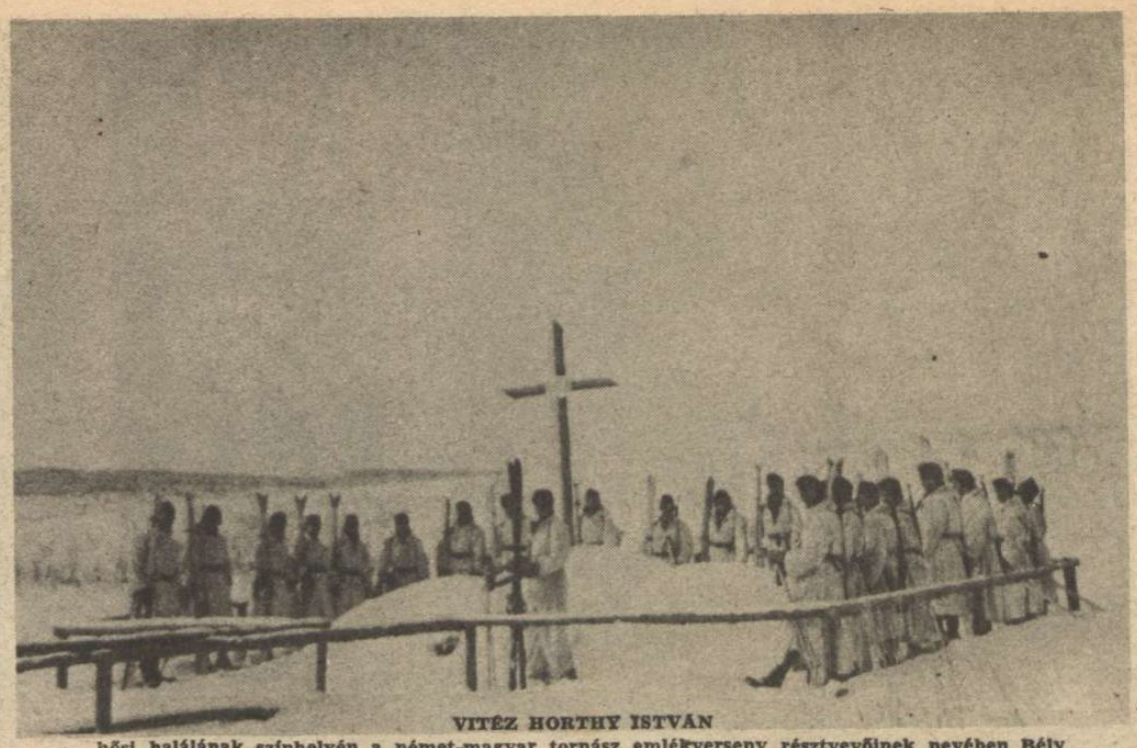

VITÉZ HORTHY ISTVÁN
hősi halálának színhelyén a német-magyar tornász emlékverseny résztvevőinek nevében Bély Miklós kp. honvéd, a MOTESz alelnöke koszorút helyezett el

KÉPHÍRADÓ

HEGEDÜS LÓRÁNT
nyugalmazott pénzügyminisztert, a TÉBE elnökét a Kerepesi-úti temető halottasházából kísérték utolsó útjára. Temetésén a politikai, társadalmi és közgazdasági élet képviselői mondottak búcsúztatót

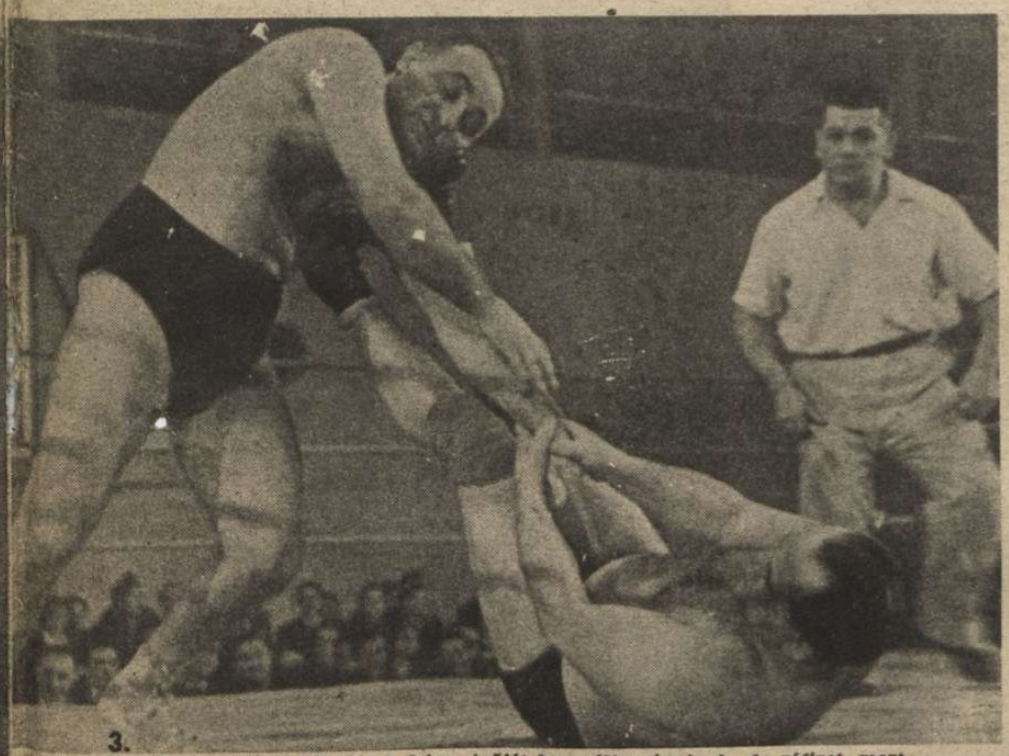

3.
. . . Német alvást színlel és Lukács cipőjét használja párnának, de ráfizet, mert . . .

DR. FERENCZY TIBORT,
Budapest tragikus hirtelenséggel elhúnyt nyugalmazott főkapitányát hatalmas részvét mellett, rendőri gyászpompával temették el a Kerepesi-úti temetőben

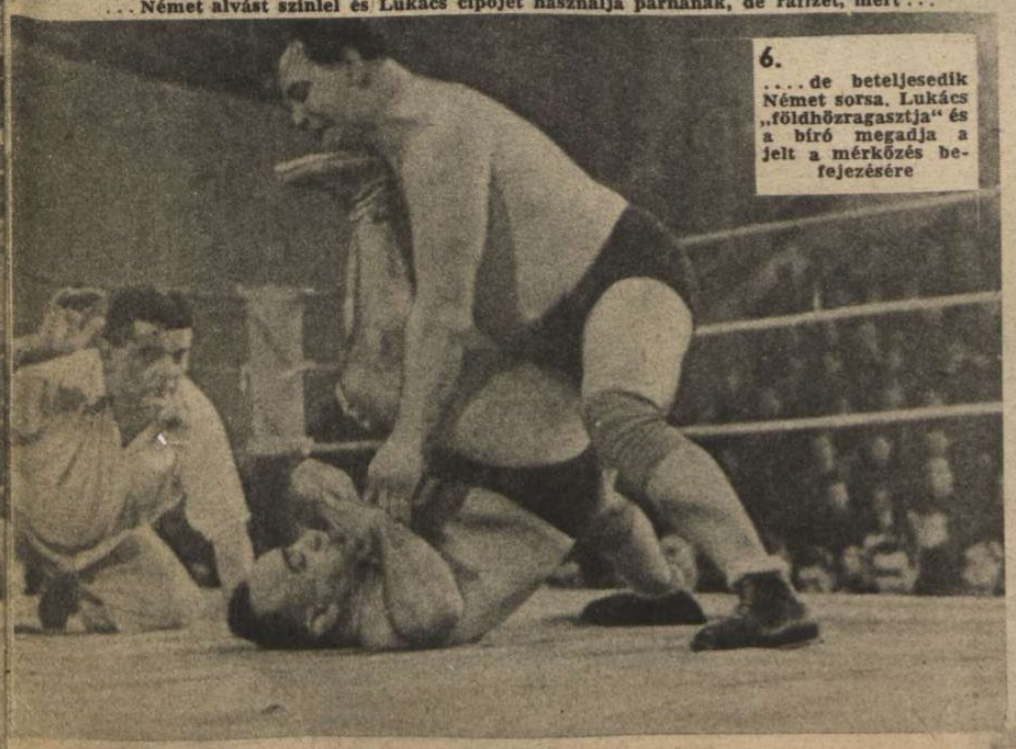

6.
. . . . de beteljesedik Német sorsa. Lukács „földhözragasztja" és a bíró megadja a jelt a mérkőzés befejezésére

SVÁJC ÚJ SZÖVETSÉGI ELNÖKE: DR. ENRICO CELIO
berni otthonában, felesége társaságában

↑ Spanyolország külügyminisztere, JORDANA gróf, portugáliai tartózkodása során Lisszabonban meglátogatta CARMONA köztársasági elnököt. A tárgyalások során mindkét ország vezetői megállapították, hogy politikájuk alapja a közös harc a bolsevizmus ellen

Világ ujság

BAUER VILMOS,
a tengeralattjáró feltalálója 120 éve született, 1822-ben, december 23-án, Dillingenben. Tengeralattjárójával 1855-ben próbautat tett Kiel és Kronstadt között. Az eredeti hajó a berlini Tengerészeti Múzeum kiállítási tárgya. Nem sokban hasonlít az angol hadihajók mai réméhez . . .

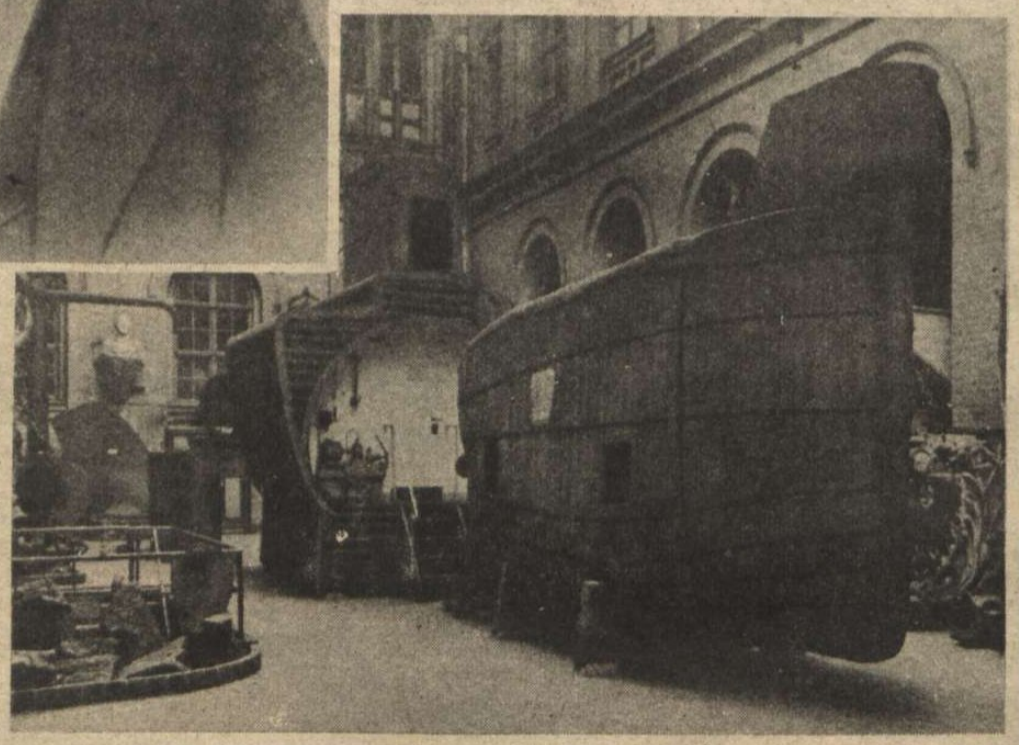

↕ ÚJÉVI MŰSOR BERLIN LEGHÍRESEBB LÁTVÁNYOS SZÍNPADÁN. Bengáli tigrisek tüzes karikákon ugranak át. — Másik képünkön artisták mutatják be lélegzetállítóan izgalmas műsorukat. Az artista függő kereken biciklizve tartja fogai között partnerét

MADRID LELKESEN ÜNNEPELTE A KELETI FRONTRÓL VISSZATÉRŐ MUNOZ GRANDE TÁBORNOKOT. A tábornok a vörös veszedelem ellen küzdő önkéntes spanyol légiót vezette sok győzelmes csatában, — hazatérése után a hadügyminisztériumban kapott fontos szerepet

←

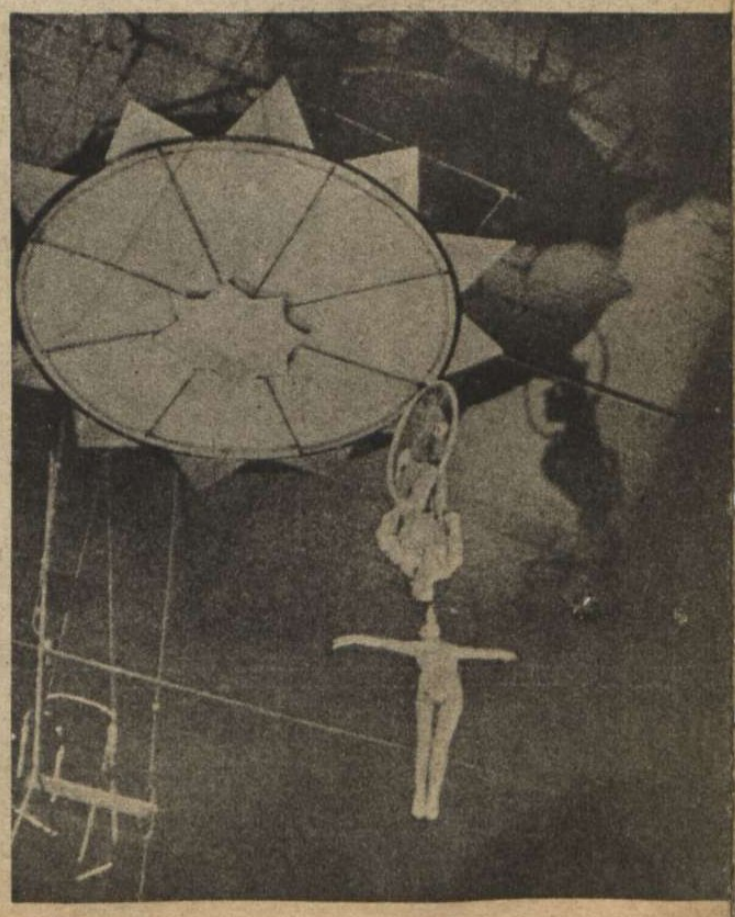

Tarnopolból indult el...

DÖVÉNYI NAGY LAJOS KORTÖRTÉNETI REGÉNYE

(21.)

— Miket beszél, Brandstein Juda?

— Tudom, miket beszélek . . .

A könyvelő intett, hogy kotródjék, mert baj lesz.

Hogy egyedül maradtak, fojtott hangon elpanaszolta: miket vágott a fejéhez ott, a barakban az az ember.

— Ne törődjék vele . . .

— Ne törődjek? Hátha megöltek volna?

— Ugyan! Csak a szájuk jár. Mind ilyenek. Tudja, hogy Groszmann Oziást, nyugodjék békében, mennyiszer megfenyegették? Még leveleket is írtak neki, hogy melyik napon szúrják le, verik be a fejét. Ugyan . . .! Kár a kedvét rontani, Brandstein Juda. Ma örüljön. Ez a szép üzlet befejeződött. Sikerült. Szerencsét adott magának a Teremtő, legyen áldott az Ő neve. Mi lenne, ha az ember egy vállalkozás után mindig a kockázatra gondolna, s azzal krenkolná magát, hogy mennyit veszít, ha véletlenül közbejön valami? Vannak néha veszteséges üzletek, amik éppen elég gondot adnak s főhet miattuk a fejünk. Nem igaz? Maga különben se panaszkodjék. Brandstein Juda . . . Maga egy szerencsefia. Amihez nyúlt, abból csupa arany lett eddig. Nem?

Juda az ablaknál állott s hallgatta a duruzsoló szavakat.

Valóban, mi panaszra van oka? Miért dühös és türelmetlen? A parasztokra haragszik, akik mégse voltak olyan ostobák, mint gondolta? Hát aztán? Fő, hogy nem csináltak semmi galibát, míg a munka tartott, most már jártathatják a szájukat.

Visszafordult, odalépett az öreg könyvelőhöz, megveregette a vállát:

No jó. Maga egy bölcs ember. Úgy beszél, akár a rabbik. Rendben van minden. Csak, tudja, az ember nem szívesen látja, hogy az élete egy hajszálon lógott.

Odakint lassan alkonyodott. A nap, valahol a magas hegyek mögött lebukott, az árnyékok kékre váltak a havon, s ott, ahová esett még néhány bágyadt sugár, mintha véres vizet öntöttek volna ki: enyhe pirosra vált a domboldalak fehér takarója. A tájék megszelidült és félelmessé változott egyszerre, a szélben integető kopasz ágak az erdő fáin baljósan zúgtak, fütyülő hangjuk áttört az ablakon és a bódé deszkafalán, a kopár domboldal pedig hasonlítani kezdett egy óriás dunnához, amely puhán dudorodott s alatta békésen szunnyadt a köves, sovány föld, keményszárú, elszáradt füveivel.

A cseléd jött és lámpát gyujtott.

— Függönyözd be az ablakot!

Értetlenül nézett, pillantásában ott volt a kérdés: csakugyan bolond lett, mióta utoljára itt járt? Hiszen a bódé ablakát soha nem takarták el. Minek is? Ki leskelődött volna be a poros üvegen? Az erdő? A vadak? Vagy tán a munkások?

Mit bámulsz? Nincs itt valami pokróc, amit ráakaszthatnál?

— Van, csak . . .

— Hát akkor egy-kettő. Mit feleselsz?

A lány az ágyról lerántotta a lepedőt és nagy üggyel-bajjal az ablakra akasztotta.

— No . . . A kacsák is rendben vannak?

— Rendben.

— Akkor szóljon a mérnök uraknak, hogy kész a vacsora.

Bizony elég szegényes lakoma-asztal volt, de mit kívánjon az ember egy erdő közepén? Még egyszer végigfutott pillantása a poharakon, a pléhvödrökbe állított pezsgősüvegeken, amelyeknek nyaka ezüstösen csillogott az olvadozó hó között. Majd az ital kárpótolja a vendégeket mindenért. A pezsgő . . . Gondolatban is áhítattal ejtette ki a nevét, az uriság és elegancia csípősízű, csiklandozó italáét, amit Kondor kóstoltatott meg vele életében először.

Csizmában, nyakukba terített bundával léptek be a meghívottak, de elég feszes hangulatot hoztak magukkal. Hidegszaguk volt, nyers hószaguk a téli estétől s belül is fagyos érzések töltötték el őket.

A munka ideje alatt nem fejlődött semmiféle kapcsolat köztük és a vállalkozó közt, akit egy kicsit megvetettek, pénzével, mohóságával együtt. Látták kantinosból vállalkozóvá nőni, pontosan tudták: mit művel az emberek kifosztására, ha nem is szóltak bele Brandstein Juda dolgába. Az építés sikerét nem akarták kockáztatni, azért hallgattak mindvégig, de valahányszor megjelent köztük ez a sovány, fekete, villogó szemű fiatalember, idegesen kapkodva, fölöslegesen hadonászva, igyekeztek tőle valami ürüggyel minél hamarább megszabadulni.

Körülülték az asztalt, hallgatagon ettek, s döcögő társalgás folyt később is, mikor Buxbaum, aki fürgén nyüzsgött körültük, óvatosan kibontotta a pezsgősüvegeket.

Juda szivart és cigarettát tett az asztalra, csupa fínom holmit, s előkelően kínálgatta vendégeit.

Éjfél tájon egymásra néztek, s mintha összebeszéltek volna, egyszerre keltek fel:

— Ideje, hogy aludni menjünk . . . — mormogta egyikük.

— Ilyen korán?

Juda a bontatlan pezsgősüvegekre nézett.

— Reggel dolgunk van.

— Egy pohár pezsgőt még!

— Elég volt! A munkához tiszta fej kell.

— Szivart? Cigarettát?

Mint egy rőfös, aki a vevőre minden áron rá akarja tukmálni a portékáját — gondolta egyik vendég s elmosolyodott. Nem tudja megtagadni a természetét?

— Köszönjük — utasították vissza sorban.

— Hát vigyenek el belőle legalább az urak. Majd jó lesz holnapra.

A legöregebb, csendes, busafejű, lusta mozgású mérnök, már az ajtóból szólt vissza:

— A napi szivarszükségletünket a kantinból szoktuk beszerezni, Brandstein úr. Pénzért. Emlékbe minálunk nem visz az ember vendégségből szivart és ezüstkanalat. Jóéjszakát . . .

Hm . . . Ezek is, — gondolta, hogy egyedül maradt, — ezek is ellenségeim. Mindenki ellenségem. A koszos paraszt, a mérnök, Gyéressy, ezek mind. Miért? Ááá . . . hagyjuk. Hogy is mondta az öreg: nem érdemes krenkolni magát az embernek. Igaz. Fene beléjük. Nem barátkoznak? Megeszik az ember vacsoráját, ülnek az asztalánál, s a végén sértegetik? Meg kell szokni. Akire az embernek szüksége van, azzal álljon szóba, a többire fütyüljön. S hogy ezek is kellemetlenek? Hát aztán? A rongyok, bundadarabok, szeméten heverő csontok nem voltak-e büdösek, mikor még ilyesmivel kellett foglalkoznia? Bizony, jócskán büdösek voltak, — de pénz volt bennük, s a pénz már nem volt büdös, amit értük kapott. A pénzen nem érzi az ember, hogy miből lesz. A százkoronás előtt meghajlik mindenki, az ezres előtt még inkább, ha trágyából szerezték is.

Visszazökkent az asztalhoz, kicsit zúgott a feje, nem szokott hozzá a sok italhoz. De a pezsgő most is nagyon ízlett. Torkában érezte az édes ital csiklandozását.

Ni, hiszen van még itt belőle . . . Mosolygott és az üveg után nyúlt. Az ezüst borítás a nyakán fínom harmatcseppektől csillogott, a hóban egészen átfagyott az üveg is. Buxbaum már aludni ment, egyedül kezdte bontogatni. Óvatosan tépte le az ólmos díszt és csavargatta a dugó drótját. Egyszerre hangos pukkanással tört ki az ital és fehér, sistergő habbal végigömlött a kezén. Poharat tartott alá, aztán, hogy kárba ne vesszen, kezefejéről is lenyalogatta a habot.

A tálban maradt egy fél kacsamell, azt kezébe ragadta s lassan, megfontoltan rágcsálni kezdte. Ivott rá egy kortyot, aztán eleresztett tekintettel bámult a bódé sarkába.

Újra és újra töltött, míg egy csepp volt az üvegben, s akkor tántorogva, motyogva az ajtóhoz tapogatózott. Megnézte, jól bezárta-e, felakasztotta a keresztvasat is, amit még Kondor rakatott rá, mert itt tartotta a pénzét.

— No, jó . . . — motyogta — ez is rendben van.

Az ágyra dőlt és a részeg álom mindjárt elnyomta. A petróleumlámpa égve maradt az asztalon, mint valami lobogó tekintetű őr, az üres üvegek, feldőlt poharak, lerágott csontok közt és duruzsolva égett, fínom korommal homályosítva el üvegét.

Erre az éjszakára később mindig szégyenkezve gondolt.

Az ember ne legyen mohó az élvezetekben, legalább azokban, amelyek gondolatait elhomályosítják és állattá alacsonyítják. Neki mindig józanabbnak kell maradnia, mint azok, akik körülte vannak, hiszen elgyengülése számukra esetleg haszon lehet . . .

Reggel, a rosszul végződött mulatság után, korán útrakelt, nem is búcsúzott el a mérnököktől, csak Buxbaumnak adott rendelkezéseket és az öreg könyvelőnek kötötte lelkére, hogy nagyon vigyázzon.

— Egy gombostű se tűnjék el, ami az enyém — mondta nyomatékosan. — Tartsa nyitva a szemét, mert itt mindenki tolvaj vagy rosszakaratú és csak azt nézi, mivel károsíthatna meg.

A szánkóról vissza se nézett, fülig behúzta fejét a farkasbunda meleg gallérjába.

A vasút ünnepélyes felavatására azért otthon lázasan készült. Szabót keresett, titokban Ferencz József-kabátot rendelt nála, s úgy járt el próbálni a szokatlan új ruhadarabot, mintha tilos viszony után futna. Rozelének nem szólt semmit, de izgatottan várta a napot, mikor a gyönyörű, fekete, karcsúra szabott díszöltöny elkészül. Úgy csempészte be a lakásba, nagy furfanggal, hogy senki se látta.

— Majd gyere be egy negyedóra mulva a hálószobába — mondta mosolyogva az asszonynak. — Mutatok valamit.

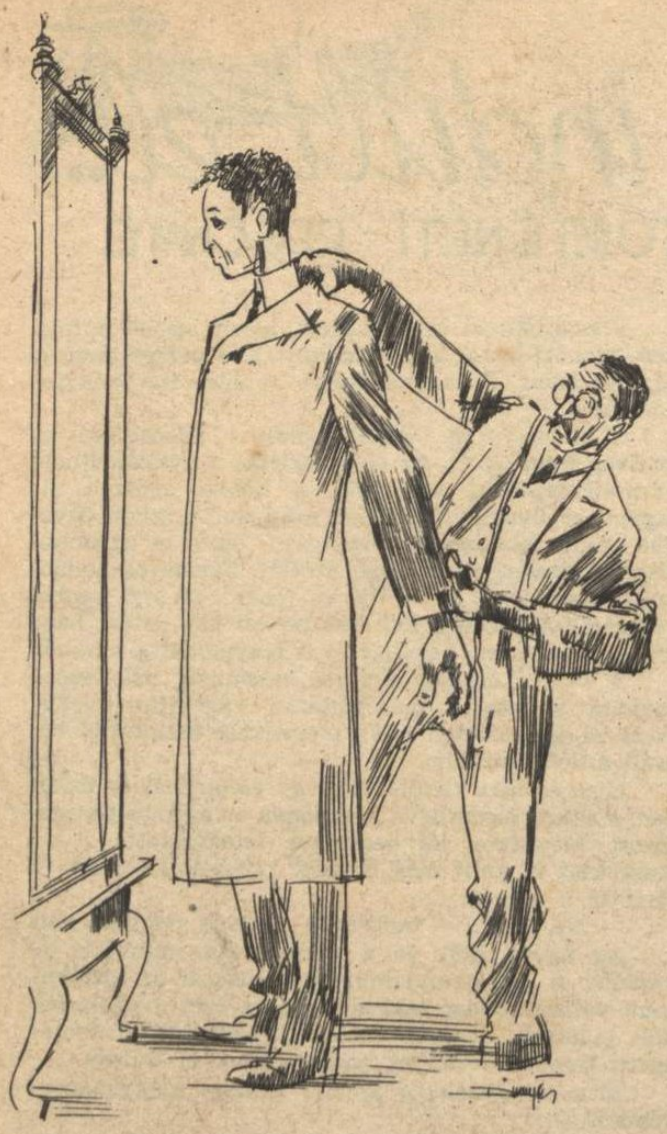

Gyorsan felöltözött, régi nadrágja szárával törölte fényesre a cipőjét s elégedetten mosolygott, mikor megpillantotta képmását a tükörben.

Rozele éppen belépett.

— Isten a világ felett! — csapta össze kezét, — Juda, mi ez?

— Új ruhám. No, mit szólsz hozzá?

— Mint egy főispán... Éppen úgy nézel ki.

Körüljárta, aprókat kacagott, simogatta a finom, fekete, fényes posztót.

— Megyek, hívom a mamát! — lelkendezett. — Hadd lássa ő is.

Kiáltozva futott a konyhába és Jetta asszony lihegve tért vissza vele. Nem tudta, miféle csodát kell látnia.

Ő is bálvánnyá változott s miközben áradt belőle a forró zsír és a megpörkölt hagyma illata, csak fejét tudta ingatni. Nagysokára szeméhez nyúlt, letörölt egy könnycseppet és sírós hangon szólt:

— Szegény papa, ha ezt láthatta volna...

— Nem tetszene neki — legyintett Juda. — Ő nem volt barátja az ilyesminek. Tudom. Legszívesebben azt parancsolta volna rám, hogy kaftánban járjak.

Az asszonyok megkeseredett örömmel hallgattak.

Nem először történt most, hogy Brandstein Juda úgy nyilatkozott a megboldogultról, ahogy nem illett volna. A családapa tekintélye szent, ahogy az Irásban és törvényekben áll — ezt szokták meg, s furcsa volt hallani a gúnyos, lenéző, fitymáló szavakat a fiatalember szájából. Jetta asszony néha lopva letörölt egy könnyet a szeme sarkából, Rozele pedig riadtan tekintett urára, mintha nem jól hallott volna. Az anyós annak az idegen világnak jelenlétét érezte a tüskés szavakban, amely Juda divatos ruháival, idegen szokásaival vonult be a hagyományokat tisztelő házba, s megborzongott tőle. A lánya sorsát látta ilyenkor, évek mulva, ha már ő is elköltözik Groszmann Oziás után s Rozele egyedül marad evvel a zsidóságát napról-napra jobban levetkező fiatalemberrel. Mi lesz akkor, ha nem érzi szemét magán Brandstein Juda s nem szégyelli majd a szép régi szokások utolsó morzsáját is kidobni? Mi lesz az unokákkal? Hiszen ez a fiatalember még tán arra is képes, hogy elhagyja ősei hitét! Keresztténnyé lesz egy napon, mert nagyravágyó és olyan emberek közé kívánkozik, akik nem fogadják be máskép...

Olykor fél éjszakákat is ébren virrasztott, hosszú sóhajokkal, bús kétségekkel, s fantáziája egymásután kergette húnyt szeme elé a képeket erről a dicstelen jövőről, amely megcsúfolja a Groszmann nevet.

— Ne bántsd a papát...

— Bántom? Csak az igazat mondom. Egy régimódi ember volt, nyugodjék békében... Nem szerette, ha valaki felfelé törekszik.

Jetta asszony nem állhatta meg szó nélkül.

— Ő is felfelé törekedett, Brandstein Juda, kedves fiam...

Kihúzta magát, végigmérte a vejét s élesen vágott a tekintete:

— Hogy te most fekete posztóból új ruhát csináltathatsz, az is bizonyítja, hogy felfelé törekedett. A szép hozomány, amit a te feleségeddel adott, az is... Gondold csak meg...

— Jól van, mama. Nem kell a szememre vetni, hogy mennyit kaptam. Az a hozomány nekem csak egy kölcsönadott tőke... Gyümölcsöztetem és megszaporítom...

— Ne veszekedj a mamával, Juda...

Rozele csillapítón simította végig karját.

Nem tudta: kinek adjon hát igazat, ott állott köztük, tanácstalan kis szomorúsággal a szívében, s legszívesebben mindkettőnek a nyakába borul. Valami homályos sejtelen arra ösztökélte, hogy meg kéne védenie apja emlékét s pártjára kelni anyjának, de mégis hallgatott. Rendkívüli embernek érezte Judát, akit nem lehet az ő családjának mértékével mérni.

Ez az ember jött, idegen földről, koldusruhában, mint a mesék királyfia, s minden, amihez hozzányúlt, arannyá változott kezében. Ki tudja, mit akar vele, éppen az ő urával, az Örökkévaló?

— Jó, jó... — motyogta elbékélten Juda, — én nem akarok civakodni, fiam. De a mama se bántson engem... Tudom, mit csinálok.

Kedvetlenül cibálta le az új ruhát s elzárta a szekrénybe.

Napokig alig hallották a szavát, tett-vett, dolgai után járt, jóformán csak este ült le velük egy órára a meleg kályha mellé, de akkor se beszélt. Ha kérdezték, immel-ámmal felelt, hogy a vasút avatására készülnek, azért szakadt nyakába annyi tennivaló.

— Rozele, te...

— Mi az?

Az ágyuk szélén ültek egy este, a petróleumlámpa árnyékos fényében, Juda már azzal a mozdulattal, hogy a dunna alá bujik. Az asszony hálóingének szalagjait kötözgette.

— Szeretném, ha az avatásra te is kijönnél.

— Ó...

— No, tán nem akarsz?

— Mit keressek én ott? Semmi helye olyan parádén asszonyoknak.

— Ugyan! Ez már megint olyan... akárcsak apádat hallanám!

— Hát komolyan gondolod?

— Persze... Mások is hozzák a feleségüket. Reményi Hugó is, a vállalkozó.

— De a mama...

— Megint ez a régi nóta! — legyintett bosszúsan. — Mit szól a mama? Elvégre az én feleségem vagy és ha én jónak látok valamit, az ellen senkinek nem lehet kifogása.

— Itthon...

— Tudom! Az asszonynak az a dolga, hogy a háztartást vezesse és gyerekeket szüljön... Ez volt boldogult apád elve. Az enyém nem ez. Ott leszel a vasút avatásán, mert én így látom jónak. Okom van rá... Társadalmi összeköttetéseket akarok.

— Nem is tudom, hogy kell ott viselkedni.

— Majd vigyázol, hogy azt tedd, amit mások. Nem boszorkányság, hidd el. Én se... én is úgy tanultam meg. Vagy azt hiszed, a szülői házból hoztam tán magammal a tapasztalatokat?

Nyakáig húzta a dunnát, mintha fázító emlékek alatt dideregne.

Az otthon nekem csak a szegénységet ajándékozta... Brandstein Josua házában nem terítették meg az asztalt ebédnél és nem tettek a két tányér mellé három evőeszközt. A tarnopoli házalóhoz nem jártak látogatóba méltóságos urak, akik közt a viselkedés törvényeit elsajátíthattam volna... Nem, — nevetett, — igazán nem voltak házunknak előkelő vendégei, ha csak annak nem veszem Chajim bácsit, az öreg boltost, vagy a mészárost, akinek körme alatt mindig alvadt vér feketéllett... De nem boszorkányság, Rozele... Nem az...

— Fújjuk el a lámpát?

— Hagyd csak... Beszélgetni akarok egy kicsit... Igen, szegények voltunk. De ez semmi! Bizonyos emberek azt hiszik, hogy ők különbek, mert nem úgy nevelkedtek, mint mások. Hogy nekik gyerekszobájuk volt és terített asztalnál ültek, mikor már meg tudták fogni a villát és a kést... No és? Az ember ezt megtanulhatja. A szabó nekem is varr olyan ruhát, mint a főispánnak, vagy a törvényszéki elnöknek. Ha pénzem van, a miniszterelnök szabójánál is dolgoztathatok... Igaz? Ugyanaz a szövet nekem is eladó az üzletben, ha meg tudom fizetni. Egy napon beállítok közéjük, az ő ruhájukban, ugyanazokat a szavakat mondom, mint ők, az asztalnál tudom, melyik villával és késsel mit kell ennem, s már elfogadnak engem maguk közül valónak Olyan ez, Rozele, mint a színház! Voltál már színházban?

— Nem...

— Ott mindenki játszik. Grófot, gyárost, szélhámost. Éppen úgy csinálja, mintha csakugyan az volna. Az életben is lehet színházat játszani... Én már próbáltam, Rozele! Nem is nehéz. És az embernek nem is kell előadás után levetnie a gróf ruháit, ha pénze van hozzá, hogy viselje őket.

— Nem értem, mit akarsz mondani.

Rozele zavartan nézte Judát, aki vidáman hadonászott már a dunna mögül és szeme csillogott, mintha ivott volna.

— Nem fontos... Csak hangosan gondolkoztam. Te mindig csak azt tedd, amit kérek tőled. Mindig tudom, mit akarok, ezt jegyezd meg, Rozele... Szóval a vasútavatáson neked is ott kell lenned. Majd csináltatunk neked ruhát, olyat, mint a főispánnén lesz. A pénz nem számít. S nekünk több van, mint a főispánnak.

— Félek, Juda... Néha félek tőled...

— Csacsi! Te csak ne félj. Jót akarok mindkettőnknek. Urak leszünk, Rozele. Hintón jársz, selyemben és bársonyban, ékszereid lesznek, szobalányod, aki öltöztet és inas tartja eléd a tálat az asztalnál...

Kihajolt az ágyból, nagy lélekzetet vett és elfújta a lámpát.

A szobára ráborult a sötétség és a csönd, amely alatt az asszony még sokáig ébren virrasztott, viszszafojtott lélekzettel, nyugtalan szívvel, Juda hamar elaludt, hallotta egyenletes szuszogását.

— Mint a gyermek, — gondolta, — a gyermek, aki kijátszotta magát és elfáradt bele.

Erről az éjszakai beszélgetésről mindketten hallgattak Jetta asszony előtt. Cinkos mosolygással néztek össze az asztalnál, titkolóztak és lopva mentek el, külön-külön hazulról, mikor Rozele ünnepi ruhájára kiválasztották az anyagot, s elvitték a város legjobb szabónőjéhez.

Juda nézegette a divatlapokat, olyan gonddal, mintha valami világraszóló üzletet akarna kötni s az áru mintakollekcióját vizsgálgatná. Végre megállapodtak a modellben s Rozele pirulva engedte, hogy mértéket vegyenek róla, miközben hárman is dicsérték alakját, telt kebleit, fehér bőrét.

— No, ez is megvan... — bólintott elégedetten Juda, mikor az utcára léptek. — Aztán majd még több ruhát is kell csináltatnod. És szokjál le arról, hogy elpirulj, ha dicsérnek. Férfiak is mondanak majd bókokat, hizelegnek, az ilyesmit természetesnek kell venni.

— Mamának mikor mondjuk meg?

— Majd... Ráérünk az utolsó napon is. Viszlek, csak annyit akarok szólni. Elvégre az én feleségem vagy. Nem?

— Persze...

— Folytatjuk. —

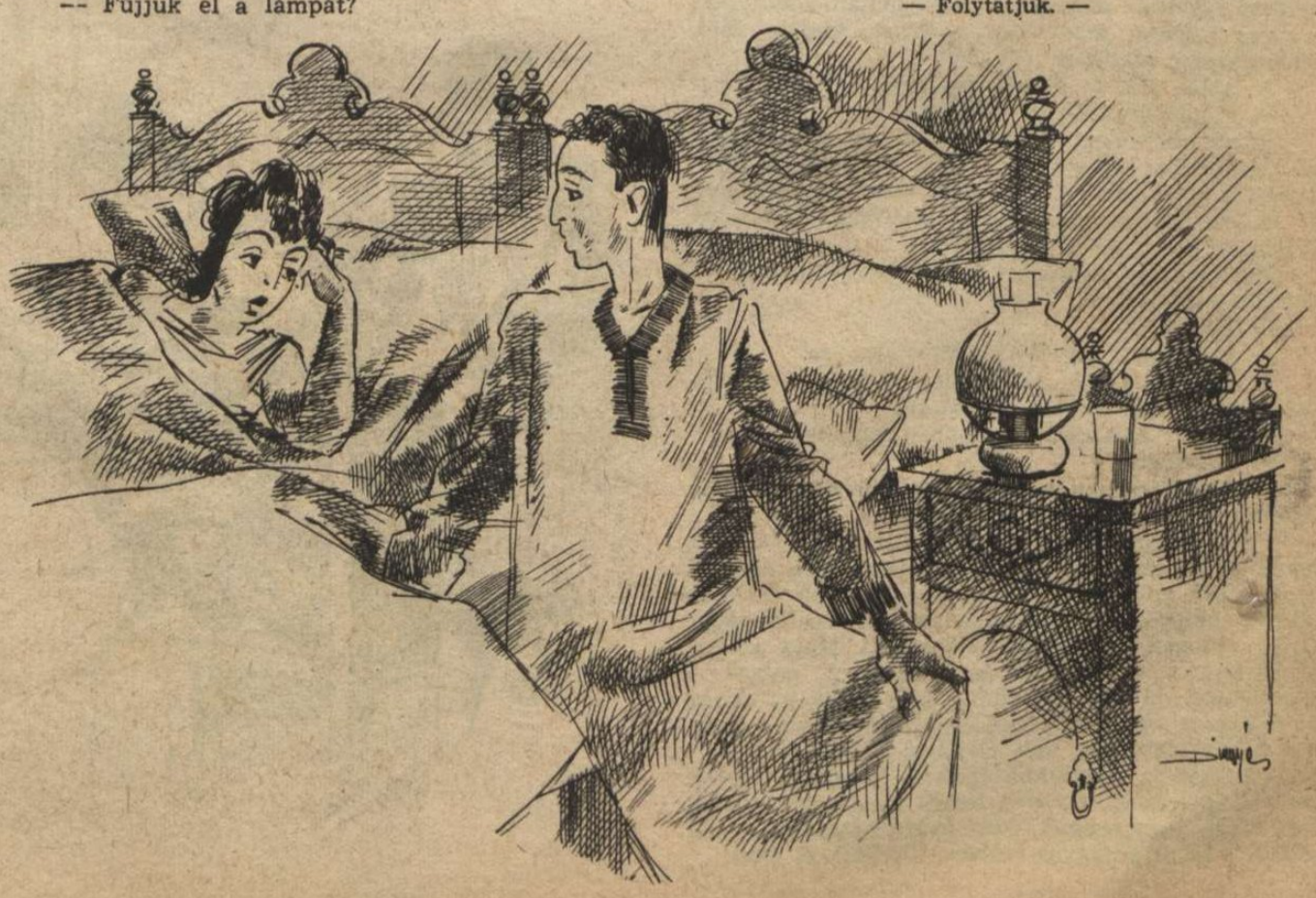

VÁLTOZNAK AZ IDŐK ÉS A TRÉFÁK...

A békebeli zsidó viccek így kezdődtek, hogy... «Azt mondja a Svarc a Khonnak...»

Ma viszont úgy folytatódnak, hogy... — Kapitány úrnak jelentem alásan «Azt mondta a Svarc a Khonnak...»

HALADNI KELL A KORRAL!

(«Németországban feltalálták a művert.»)

— «Doktor úr! A mű-keresztény keresztlevelem-szeretnék egy kis mű-keresztény vért is...»

ZORO ÉS HURU VILÁGPOLITIKÁBAN

ÁLCÁZOTT FÖLDI JAVAK, —

avagy a pesti polgár megérkezése a vidéki rokonlátogatásról...

A HAJÓTÖRÖTTEK ÉS A CÁPÁK

(Az amerikai tengerészeti hatóságok szerint az emberevő halak ellen a leghatásosabb védekezés: kasztanyettát csörgetni és csengőt rázni...)

Bob: *Azt sem gondoltam, hogy valaha még argentin táncosnő leszek!...*

EDEN AZ ANGOL PARLAMENTI VITA UTÁN →

— Anthony, mi történt veled? — Össze-vissza forgattak a képviselők a kérdéseikkel...

ANGLIA ÉS A BOLSEVIZMUS

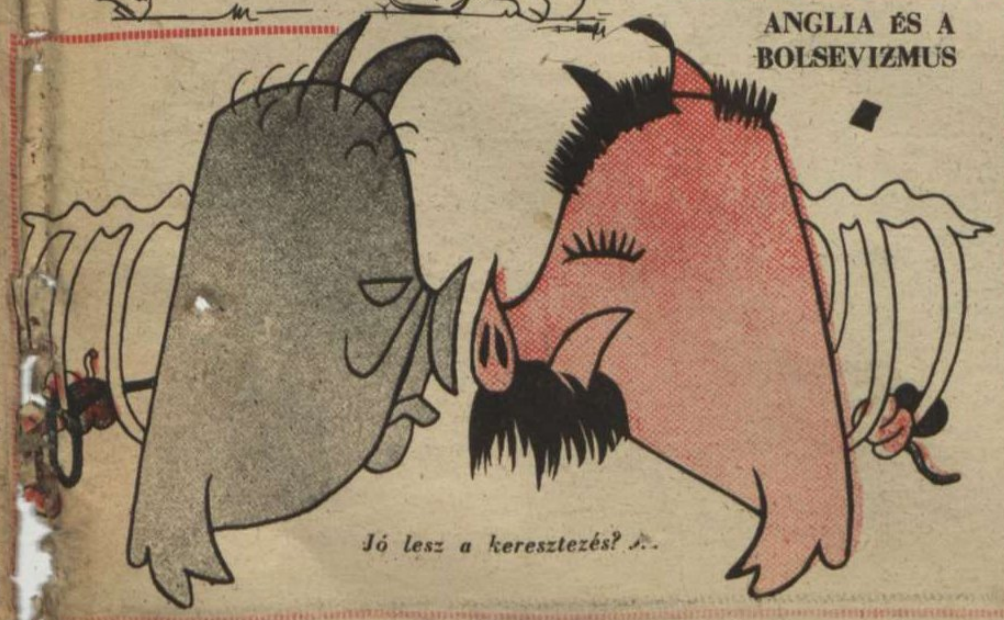

Jó lesz a keresztezés?...

ALADÁRÉK ROHANNAK?...

— Bernátom kérlek, ez a sízés nem nekünk való sport, itt az ember folyton csak lecsúszik!...

RÉMHÍR-DAGASZTÁS:

— Uram, ez semmi, ami az ujságban van. Legalább negyvenen rohantak neki a gyönyörű Parraginak, uram, ezek a terrorfiúk, de szétverte őket. A végin azután csak egy maradt, aki bekerítette a Parragit, uram. Sajnos, be...

CSALÁDI TÁJÉKOZÓDÁS...

— Sas Mór vagyok. — Ne mondja! Csak nem a dunaszerdahelyi Adlerek közül?...

CSERECZLET AFRIKÁBAN

Amerika: *Elvégre szövetségesek vagyunk, miért ne lengjen hát a mi lobogónk az angol zászlórúdon...*

TÉLI ESTE A DEBRECENI NAGYERDŐBEN

(Asztmann Ferenc felvétele)

A lapot küldi:

.....

Cím: .....

.....

Tábori posta szám: .....